

TALLINNA ÜLIKOOL
Haapsalu Kolledž
Liiklusohutuse õppekava

Eve Tellissaar
ÕPILASTE LIIKUMISVIISIDE UURING
TALLINNA SAKSA GÜMNAASIUMI NÄITEL
Diplomitöö

Juhendaja: MSc Margus Nigol
MA Liina Viiret

Haapsalu 2016

TALLINNA ÜLIKOOL

Haapsalu Kolledž		Osakond: Liiklusohutuse osakond
Töö pealkiri: ÕPILASTE LIIKUMISVIISIDE UURING TALLINNA SAKSA GÜMNAASIUMI NÄITEL		
Teadusvaldkond: Liiklusohutus – sotsiaal- ja käitumisteadused		
Uurimuse tasand: Diplomitöö	Kuu ja aasta: Mai 2016	Lehekülgede arv: 36 + 11 lisa (13 lk.)
<p>Referaat:</p> <p>Enamasti langeb laste koolimine kokku tipptunni pingelise liiklusega. Kuidas lapsed kooli liiguvad, millise transpordiliigi nad valivad, sellel on oluline mõju liiklusummikutele ning liiklusohutusele üldisemalt. Selleks, et muuta kooliümbrused ohutumaks nii kergliiklejatele kui ka sõidukijuhtidele, tuleb teada õpilaste liikumisviiside valikuid.</p> <p>Tallinna Saksa Gümnaasium (TSG) plaanib liituda „Rohelise kooli“ projektiga, mille käigus soovitakse ümber mõtestada kooli väliskeskkonda, et seda ohutumaks muuta ning üheks eesmärgiks on, et õpilased kasutaksid kooli tulemisel peamiselt aktiivseid liikumisviise. Eelmainitust lähtuvalt oli antud töö eesmärk uurida TSG õpilaste liikumisviise, et teada saada, kuidas õpilased kooli tulevad ning kuidas nad sooviksid kooli tulla. Uuringu tulemustele tuginedes pakutakse välja lahendusi, mis soodustavad aktiivset liikumist (näiteks jalgsi, jalgratta või tõukerattaga liikumist).</p> <p>Uurimistöö andmete kogumiseks viidi läbi küsitlus 28.01.2016 kõigi TSG õpilaste seas, kes antud kuupäeval õppetöös osalesid. Uuringu tulemustest selgus, et õpilastel on suur soov kasutada aktiivseid liikumisviise. Samuti sai uuringu tulemustest teada, mida peaks muutma, et õpilased veelgi enam tuleksid kooli jalgsi või rattaga. Antud uuringu analüüsist lähtuvalt tehti TSG juhtkonnale konkreetseid ettepanekud, kuidas tõhustada just kergliiklejate osakaalu kooli tulemisel, mis on üheks „Rohelise kooli“ visiooni olulisemaid eesmärke.</p>		
Võtmesõnad: Liikumisviiside valikud, õpilaste liikumisviiside korraldamine, aktiivsed liikumisviisid		
Säilitamise koht: TLÜ Haapsalu Kolledži raamatukogu		
Töö autor: Eve Tellissaar		allkiri:
Kaitsmisele lubatud:		
Juhendaja:	MSc Margus Nigol	allkiri:
Juhendaja:	Liina Viiret	allkiri:

TALLINN UNIVERSITY

Haapsalu College		Curriculum: Traffic Safety
Title: STUDENTS MOVEMENT RESEARCH IN EXAMPLE OF TALLINN GERMAN HIGHSCHOOL		
Science area: Traffic Safty – social and behavioural sciences		
Level: Diploma thesis	Year and month: May 2016	Number of pages: 36 + 11 appendices (13 p.)
<p>Summary:</p> <p>Mainly children movement to school is at traffic rush hour. How children are moveing to school and what type of transport they choose that has a big impact to traffic rush hour and road safety overall. To make school surroundigs more safe to the light traffic and for drivers we have to know what are students choises for transportations.</p> <p>Tallinn German Highschool (TSG) is planning to join „Green school“ project. With that project school wants to rethink schools surroundings for making it more safer and that students use more active ways for coming to school. As mentioned earlier the thesis purpose is to research what are movment choises for TSG students to know how students are coming to school and how they actually want to come. Based on research thesis offers choises for more accive ways for coming to school. In example by foot, bicycle or scooter.</p> <p>Thesis research data collection was made at 28.01.2016 by poll papers who was involved with studies at this time. In that research it was made clear that students are willing to use more active ways for movement. Also it was clear what we have to do for that children use biscycle or walking for coming to school. In that research there was a proposal for TSG how to increase light traffic for school transportation which is one of the important goals of „Green school“ vision.</p>		
Key words: Movement choises, organising student movements, active ways of movement		
Deposition: The Library of Haapsalu College of Tallinn University		
Author of the thesis: Eve Tellissaar		signature:
Approved for dissertation:		
Academic advisor:	MSc Margus Nigol	signature:
Academic advisor:	MA Liina Viiret	signature:

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. TEOREETILINE OSA	6
1.1. Liikumisviiside valikud	6
1.1.1. Autoga liiklemine.....	7
1.1.2. Ühistranspordi kasutamine.....	8
1.1.3. Kergliiklusteed	8
1.2. Meetmed õpilaste liikumise korraldamiseks	10
1.2.1. Aktiivsete liikumisviiside soodustamine koolis.....	10
1.2.2. Laste ja vanemate harimine	12
1.3. Tallinna Saksa Gümnaasiumi üldandmed	13
1.3.1. Tallinna Saksa Gümnaasiumi tulevikusuunad ja eesmärgid.....	13
1.3.2. Liiklusturvalisus ja keskkond TSG	14
2. EMPIIRILINE UURIMUS	17
2.1. Uurimistöö eesmärk.....	17
2.2. Metoodika.....	18
2.3. Protseduur.....	19
2.4. Uurimistöö tulemused.....	19
2.4.1. Kooli teeninduspiirkond.....	19
2.4.2. Ankeetküsitluse vastajate üldandmed	21
2.4.3. Õpilaste peamised liikumisviisid kodust kooli	21
2.4.4. Õpilaste alternatiivsed liikumisviisid kooli tulekuks	22
2.4.5. Õpilaste kooli liikumise aeg.....	23
2.4.6. Kaaslased õpilaste liikumisel kooli.....	24
2.4.7. Õpilaste autoga kooli liikumise põhjused	24
2.4.8. Õpilaste eelistused liikumisviisi valikul	25
2.4.9. Muudatusettepanekud õpilaste poolt.....	27
2.5. Uuringu analüüs.....	28
3. ETTEPANEKUD JA JÄRELDUSED.....	31
KOKKUVÕTE.....	33
ALLIKAD.....	35

LISA 1. ANKEETKÜSITLUS ÕPILASTE LIIKUMISVIISIDEST

LISA 2. ANKEETKÜSITLUSELE VASTANUD ÕPILASTE ARV LINNAOSADE KAUPA

LISA 3. ANKEETKÜSITLUSELE VASTANUD ÕPILASTE ARV VALDADE KAUPA

LISA 4. ANKEETKÜSITLUSE VASTUSTE ARV KLASSID KAUPA

LISA 5. ÕPILASTE PEAMISED LIIKUMISVIISID KODUST KOOLI TULEMISEL

LISA 6. ÕPILASTE VAHEL KASUTATAVD VÕIMALUSED KOOLI TULEKUKS

LISA 7. ÕPILASTE KOOLI LIIKUMISE AEG

LISA 8. KAASLASED ÕPILASTE LIIKUMISEL KOOLI

LISA 9. ÕPILASTE AUTOGA KOOLI LIIKUMISE PÕHJUSED

LISA 10. ÕPILASTE EELISTUSED LIIKUMISVIISI VALIKUL

LISA 11. ÕPILASTE MUUDATUS ETTEPANEKUD

SISSEJUHATUS

Laste igapäevased liikumised on peamiselt seotud kooliskäimisega. Viimase 15 aasta jooksul on aset leidnud suured muudatused selles osas, kuidas lapsed kooli liiguvad. Oluliselt on kasvanud nende laste arv, keda viiakse kooli sõiduautoga, kuid endiselt on suur osatähtsus õpilaste ühissõidukite kasutamisel. Laste kooli sõidutamisel tekib koolide ümber lisaliiklust ja liiklus on seal ohtlikum kergliiklejatele. (Tallinna arengukava, „Turvaline koolitee“, 2008–2013.)

Enamasti langeb laste koolimine kokku tipptunni pingelise liiklusega. Kuidas lapsed kooli liiguvad, millise transpordiliigi nad valivad, sellel on oluline mõju liiklusummikutele ning liiklusohutusele üldisemalt. Selleks, et muuta kooliümbrused ohutumaks nii kergliiklejatele kui ka sõidukijuhtidele, tuleb teada õpilaste liikumisviiside valikuid.

Tallinna linnapildist on näha, et liikluse korraldamisel on panustatud autoliiklusesse ning kergliiklejatele on pööratud vähem tähelepanu. Tulemuseks autoliikluse eelisarendamisele ongi autoga mugavam ja kiirem liigelda, kui jalgsi või jalgrattaga. Puuduvad ohutud kergliiklusteed. (Jüssi, 2010.)

Põhiliseks probleemiks Tallinnas Mustamäe linnaosas on kvartalisest teede olukord. Paljusid teid ei ole üldse teedeks projekteeritud ning ehitatud, vaid kasutati majade ehitamiseks rajatud ajutisi teid, mis hiljem kaeti kõvakattega ning neid ei ole rajamisest saadik remonditud. Sellest lähtuvalt on nüüd suureks probleemiks kvartalisestest kõnniteede puudumine ja parkimiskohtade vähesus. (Mustamäe Arengukava, 2014-2020, 19.)

Laste liikluskäitumist mõjutavad kõige enam just sotsiaalse keskkonna tegurid – olulised on lapsevanemate ning sõprade eeskuju. Samuti mõjutab laste liikluskäitumist füüsilise keskkonna tegurid, eriti oluliselt liikluskorraldus kooli ümbruses – kas kooliteel on jalgrattateed, kõnniteed, reguleerimata ja reguleeritud ülekäigurada jms. (Jaani, Piksöör & Otstavel, 2015, 5.)

Uurimustöö teemaks valisin õpilaste liikumisviisid. Tallinna Saksa Gümnaasiumi (järgnevalt viidatakse sellele lühiduse mõttes mõnikord ka kui TSG-le) valisin põhjusel, et kool soovib muutuda lähiaastatel „Roheliseks kooliks“. See tähendab, et koolil on plaanis esmalt ümber

mõtestada ja lahendada kooli välisruumi lahendus, et muuta kooliümbrus õpilastele sõbralikumaks ning ohutumaks. Rohelise- ja keskkonnasõbraliku koolina on eesmärk, et õpilaste peamised liikumisviisid kooli tulekuks põhineksid jalgsi, jalgratta või ühistranspordiga liikumisel.

Käesoleva diplomitöö eesmärgiks on uurida kuidas Tallinna Saksa Gümnaasiumi õpilased kooli tulevad ning kuidas nad sooviksid kooli tulla. Lisaks uuriti valitud liikumisviiside tagamaid ning pakutakse välja lahendusi, mis soodustavad aktiivset liikumist (näiteks jalgsi, jalgratta või tõukerattaga liikumist). Liikumisviisidest ülevaate saamine ja liikumisviiside valikut mõjutanud tegurite mõistmine võimaldab kujundada õpilaste koolikeskkonda ohutumaks.

Diplomitöö eesmärkidest lähtuvalt püstitati järgmised uurimisküsimused:

1. Millised on liikumisviisid TSG õpilaste seas kodust kooli?
2. Mis on nende liikumisviiside põhjused?
3. Millised on TSG õpilaste eelistused kodust kooli liikumisel ning mida tuleks muuta, et oma eelistusi kasutada?

Uurimistöö teoreetilises osas antakse teemakohane ülevaade probleemi käsitlestest ja lahendustest, tuginedes valdkonna autoriteetsetele teoreetilistele allikatele ja eelnevalt läbi viidud empiirilistele uurimistulemustele.

Empiirilises osas selgitatakse uurimistöö eesmärki ja tuuakse välja uurimisküsimused. Samuti kirjeldatakse uurimistöö metoodikat ja läbiviimise protsessi ning uurimistulemusi. Uurimistööks vajalike andmete saamiseks viidi läbi küsitlus TSG õpilaste seas. Ettepanekute ja järelduste peatükis analüüsitakse uurimistulemusi ja tehakse ettepanekuid saadud tulemuste rakendamiseks praktikas. Uurimistöö algab sissejuhatusega ja lõpeb kokkuvõttega.

Antud diplomitöö on üheks alusdokumendiks TSG uuele visioonile „Roheline kool“, mis annab reaalse aluse planeeringutele ja uutele arengusuundadele kooli ümbruse ümberkorraldamisel.

1. TEOREETILINE OSA

Uurimistöö teoreetilises osas antakse teemakohane ülevaade probleemi käsitlestest ja lahendustest, tuginedes valdkonna autoriteetsetele teoreetilistele allikatele ja eelnevalt läbi viidud empiirilistele uurimistulemustele.

1.1. Liikumisviiside valikud

Inimeste käitumisharjumuste ja transpordisüsteemi mitmekesisuse üheks olulisemaks indikaatoriks on liikumisviiside jaotus. See hõlmab nii autoga kui ka jalgsi-, jalgrattaga jne tehtud liikumisi. Tallinna Tehnikaülikooli teedeinstituudi 2009. aastal läbiviidud uuringust selgub, et igapäevased liikumisviisid jagunevad järgmiselt: ühissõiduk 40%, jalgsi 30,5%, sõiduauto 25,8%, jalgratas 3,6% ning mootorratas 0,1%. (Tallinna ühistranspordi arengukava, 2011-2020, 6.)

Õpilaste liikumisviiside valik sõltub kodu ja kooli konkreetsest asukohast ja sealsetest võimalustest. Suurtes linnades on lastel keskmiselt väiksem koolitee ning maapiirkondades on see pikim (Fyhri & Hjorthol 2006, 2). Kindlasti tekib erinevusi ka erinevate linnade vahel nii riigisiselset kui ka -väliselt. Kuigi erinevused on olemas, saab üldisi tendentse siiski võrrelda. (Nigul, 2013.)

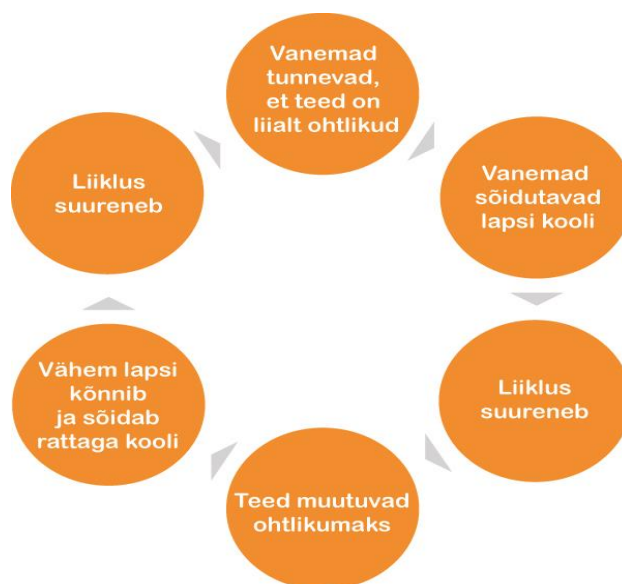
Veel sõltub liikumisviiside valiku tegemine liikluskeskkonnast. Nii Tallinna kui ka teiste Eesti linnade tee-ehitusprojektid lähtuvad väga kõrgetest autostumise kasvu prognoosidest, seejuures puudub täpne ülevaade, kas need prognoosid ka paika peavad. On teada, et rohkemaarvulised ning laiemad sõiduteed ei paranda ummikuprobleeme linnades. Pigem määrabki tänavaruumi jagamine erinevate liiklejate vahel ära, millist liikumisviisi eelistatakse. „Esiteks kujundame linnatänava ja edasi kujundab see linnatänav juba meid“ (Jüssi, 2016).

1.1.1. Autoga liiklemine

Autode arvu kasvu juures leiab aset ka liiklussageduse kasv, mis tingib omakorda pingelisema liiklussituatsiooni. Kuigi ei täheldata, et autoga kooli liikumine oleks esikohal, avaldab see mõju nii õpilastele kui ka üldisemale linna liiklusele. Samas on paarikümne aastaga kasvanud oluliselt õpilaste kooli viimine autoga, mis tekitab suuri ummikuid ning muudab ohtlikuks just kooli ümbrused. (Tallinna arengukava „Turvaline koolitee“, 2008–2013.)

Antovi (2012) sõnul on viidud läbi uuring, kus lapsevanematelt küsiti, kuidas nad oma lapsi kooli saadavad ning vastustest selgus, et üha rohkem tehakse seda autoga. Peamiseks argumendiks oli, et last ei saa lasta jalgsi liikuma, sest see on ohtlik. Tekib surnud ring – mida rohkem autosid tänavatel sõidab, seda ohtlikumaks olukord muutub. (Talv, 2012.)

Ebaturvaline liikluskeskkond on üks peamisteks põhjusteks, miks lapsevanemad ei julge oma lapsi kooli saata jalgsi või jalgrattaga. Antud kontekstis tekib „nõiaring“, mis süvendab antud probleemi (Kübar, 2013).

Joonis 1. Liikluskeskkonda ohtlikuks hindavate lapsevanemate mõju liiklusele (Kübar, 2013)

„Liikluskeskkonda aitab turvalisemaks muuta kergliikluste olemasolu, märgistatud ülekäigurajad ja rahustatud liiklus. Aktiivset eluviisi soosivas keskkonnas on lapsevanemate

hoiakud aktiivsete liikumisviiside suhtes positiivsemad ja laste harjumus kasutada koolis käimiseks aktiivseid liikumisviise suurem. Paljud sekkumised tõstmaks aktiivsete liikumisviiside osakaalu õpilaste kodu ja kooli vahelises liikumises on just suunatud liikluskeskkonnast tulenevate ohtude vähendamisele.“ (Kübar, 2013)

1.1.2. Ühistranspordi kasutamine

Ühistranspordi põhieesmärgiks on tagada kiire, mugav, turvaline ja soodne liikumine linnaruumis kõigile sõitjale. Ühistranspordi liikluse tõhustamine ning korraldamine võrreldes erasõidukitega on ühiskonnale kümneid kordi odavam ühe reisijakilomeetri kohta. Samuti on ühistranspordi liiklus ka keskkonnasõbralikum, vähendades energia raiskamist, mürafooni, õnnetusi ning hõlbustades liiklemist. Eelmainitud toob esile ka Euroopa Komisjoni Valge Raamat. (Tallinna ühistranspordi arengukava, 2011–2020, 3.)

Tallinna ühistransporti kasutatakse üsna palju võrreldes Lääne-Euroopa linnadega. See tuleneb traditsioonidest ja harjumustest, samas on ka inimesi, kellel pole autot või ei ole vajadust autot pidevalt kasutada. (Antov, 2013.)

Paljud õpilased kasutavad kooli minemiseks ühistransporti, paraku alati ei võimalda see õpilastele kiiret ja mugavat liikumist. Kõige probleemsem on olukord nendel õpilastel, kes elavad kas linna äärealal või hoopis linnast väljas. Kui Tallinna-siseselt on ühistranspordivõrgustik enamjaolt toimiv, siis väljaspool Tallinna liikuvatel õpilastel on sellega probleeme just puuduliku ühistranspordi ühenduse tõttu. (Tallinna arengukava „Turvaline koolitee“, 2008–2013.)

1.1.3. Kergliiklusteed

Jalgsi ja jalgrattaga liikumine parandab tervist, samuti aitab kaasa turvalisusele ning parandab keskkonnaseisundit (Tallinna arengukava „Turvaline koolitee“, 2008–2013.)

Kõndimine on koheselt kättesaadav, odav ja lihtne ning vaid väga vähesed pole võimelised seda tegema, seetõttu on praktilistel põhjustel jalutamine – näiteks poes käimine või kooli ja tööle

minemine, eriti soovitatav, kuna need haakuvad kergemini igapäevase eluga kui sihipärased treenimised. (Nigul, 2013.)

Norras läbiviidud uuringus (Fyhri, 2005, 1-2) selgub, et 43% lastest jalutab kooli, 12% kasutab jalgratast, 18% kasutab ühistransporti ja 25% viiakse kooli autoga. Aastaaegade lõikes on erinevused suured, vähem lapsi kõnnib ja sõidab rattaga kooli talviti. Arvestatavad on ka ealised erinevused – 39% kuueaastastest lastest viiakse kooli autoga, samas kui 12-aastastest lastest viiakse autoga vaid 16%. (Nigul, 2013.)

Võrdluseks Norras läbiviidud uuringule toon näitena Tartu Veeriku linnaosa lasteasutuste liikumisviiside uuringu tulemused. Uuringust selgus, et kõige levinumaks laste liikumisviisiks Veeriku linnaosa õppeasutustes on jalgsi liikumine (47%). Autoga liigub 13% vastajatest ja jalgrattaga 12% uuringus osalejatest. Suur osa lapsi kasutab kooli ja lasteaeda jõudmiseks erinevaid liikumisviise. Kõige enam lastest kasutab jalgratast ja jalgsi liikumist (59%). Samuti näeb uuringust, et arvestatavad on ealised erinevused. Lasteaialaste ja algklasside laste liikumisviiside kasutamises oli suurim erinevus jalgsi liikumise ja autokasutamise puhul. Kooliõpilastest liigub jalgsi kooli tunduvalt rohkem lapsi, kui lasteaialapsi (erinevus 26%). Lasteaialastest tuuakse autoga lasteaeda palju enam lapsi kui kooliõpilasi (erinevus 11%). Jalgrattaga liigub koos vanematega rohkem lasteaialapsi kui koolilapsi (7% rohkem). (Veeriku linnaosa ..2012.)

Õigusaktis sätestatu kohaselt võib Eestis õpilase koolitee olla jalgsi käimiseks pikk kuni 3 kilomeetrit (Tervisekaitseõudud kooli päevakavale ja õppekorraldusele, 2001). Kui kool asub kaugemal kui 3 km, peab lapse elukohajärgne omavalitsus tagama võimaluse lapsele kooli jõudmiseks, milleks tavaliselt on olemasolev ühistransport või kohaliku omavalitsuse poolt käigus olev eraldi koolibuss. (Kübar, 2013.)

Üheks peamiseks põhjuseks miks jalgratastega sõidetakse nii vähe on see, et jalgrattateed kas puuduvad või on ebaturvalised, ning jalgrattaparklate nappus. Oluliseks tegevuseks, kuidas jalgratta kasutust tõhustada, oleks rajada turvalised jalgrattateed ning parklad nii elukohtades kui ka koolide juures, samuti oleks vaja tõsta õpilaste teadlikkust. (Tallinna arengukava „Turvaline koolitee“, 2008 -2013.)

„Investeeringud jalgrattarajatistele on viimastel aastatel kasvanud jõudsasti, aga miinuseks on siin ühtse arusaama puudumine heal tasemel jalgrattarajatisest. Tulemuseks on hulk ebaõnnestunud lahendusi, mida on hiljem väga kulukas ümber teha.“ (Lepik, 2008.)

Tallinna kergliiklusteede võrgustikku arendatakse küll pidevalt, kuid on üsna katkendlik ning samuti ei ole olemasolevad teed alati kõige ohutumad. Sellepärast ongi tähtis jätkata ühendusteede rajamist linnaosadesse ehitatud kergliiklusteede ja kesklinna vahel, sh Lääne-Tallinna ühendatud jalg- ja jalgrattateede rajamine ning osalemine lähivaldade ühisprojekti „Harjumaa kergliiklusteede võrgustiku rajamine“. Linna lähiümbrus tuleb ühendada halduskeskuste kergliiklusteede võrgustikuga, samuti on oluline tagada ohutu kergliiklusteede võrgustik kesklinnas. (Tallinna arengukava, 2014, 19.)

Liikumisharjumused kujunevad välja põhikoolieas. Selles eas lapsed on enamjaolt kehaliselt aktiivsed ning neile meeldib jalgrattaga sõita, oluline märksõna on turvalisus. Kui jalgrattaga sõitmine on turvaline, siis toetavad seda ka lapsevanemad. (Tallinna arengukava „Turvaline koolitee“, 2008 -2013.)

Kokkuvõtteks võib öelda, et mida ohutumaks muutuvad kõnniteed ning turvalisemaks jalgrattateed, seda enam kasutaksid inimesed aktiivseid liikumisviise.

1.2. Meetmed õpilaste liikumise korraldamiseks

Antud alapeatükis tutvustan erinevaid meetmeid, mida saaks rakendada TSG-s, et parandada õpilaste liikumisviise. Alapeatükis toon välja kaks meetet: aktiivsete liikumisviiside soodustamine koolis ning laste ja nende vanemate harimine.

1.2.1. Aktiivsete liikumisviiside soodustamine koolis

Üheks aktiivsete liikumisviiside soodustamise viise on jätkata senisest enam jalakäijatele kõnniteede rajamist. Ligipääs koolidele ja lasteaedadele peab olema eelkõige tagatud jalgsi ja jalgrattaga, et tekitada noortes harjumus neid liikumisviise kasutada. (Tallinna arengukava, 2014, 20.)

Esmalt on oluline kindlasti tagada kooli tulevate õpilaste ohutus, kuid see ei pruugi olla piisav, et julgustada õpilasi kasutama aktiivseid liikumisviise. Koolil on väga suur roll ise näidata positiivset suhtumist aktiivsetesse liikumisviisidesse nagu kõndimine, jalgrattaga sõitmine jne. Eeskätt võiks kooli juhtkond ja õpetajad olla õpilastele selles eeskujuks, kui nad eelistaksid kooli tulla jalgrattaga või kõndides, see julgustaks kindlasti õpilasi samuti kasutama erinevaid aktiivseid liikumisviise.

Nigul (2013) toob oma uurimustöös välja, et Inglismaal, Nottinghamshires paiknev *Department for Education and Skills* on välja pakkunud järgnevad vajalikud tingimused jalgrattaga või jalgsi tooli tulemiseks:

- turvaline rataste hoid;
- pesemis- ja riietusruumid;
- lukustatavad kapid;
- tunniplaanide kohendamine (eesmärgiga vähendada ühel päeval kaasavõetavate õpikute hulka);
- koolivormi, -riiete reeglistiku muutmine.

Esmalt vajavad õpilased turvalist kohta, kuhu panna jalgrattad ning varustust, et nad saaksid üldse jalgrattaga kooli tulla. Samuti on oluline võimaldada õpilastel riideid vahetada ning riideid turvaliselt ka paigutada. Vaja on luua lukustatud kapid ning riietusruumid. Üheks võimaluseks, kuidas õpilaste liikumisviise aktiivsemaks muuta, on koolidesse paigaldatud lukustatavad kapid õpikute ja koolitarvete jaoks, et neid ei peaks kogu aeg kaasas kandma. Samuti on osad koolid muutnud tunniplaanid sellisteks, et raskeid asju ei peaks sageli kaasas kandma, vähendades seeläbi koolikottide raskust. (Department for... 2003a, 9-10.)

Eestis on üheks ettevõtteks Blond Rent OÜ, kes pakub koolidele võimalust paigaldada rendikapid, et õpilased saaksid oma õpikud ja igapäevaselt mitte vajalikud asjad turvaliselt lukustatud kappi panna. Selline võimalus aitab koolikottid muuta kergemaks ning muudab liikumise kooli ja koduvahel hõlpsamaks. Koolikapi süsteemiga on liitunud üle 30 kooli üle Eesti. (Blond Rent, 2016).

1.2.2. Laste ja vanemate harimine

Laste liikumisharjumused kujunevad välja juba varakult tavaliselt esimesel kooliaastal. Kui liikluskäitumine ja hoiakud on juba välja kujunenud, siis hilisem muutmine on keeruline ja aeganõudev. (Tallinna arengukava „Turvaline koolitee“, 2008 -2013.)

Uuringutest selguvad faktid, et linnades on lapsed vanematest sõltumatumad kui maapiirkondades ning lisaks on erinevus ka aastaajati, kus suvel on lapsed vanematest vähem sõltuvad kui talvel (Fyhri & Hjorthol 2006, 4.)

Väga selgelt ja arusaadavalt on laste harimist käsitletud Tallinna Arengukava ”Turvaline koolitee” (2007, 48), kus tuuakse välja, et laste liikluskasvatuse teostamisel on efektiivseimaks vormiks õpetamine kui süsteemne ja eesmärgistatud protsess, kus õpetaja poolt edastatu põhjal laps omandab ohutuks liiklemiseks vajalikud teadmised, oskused ja harjumused. Süsteemne töö peab olema tagatud nii lasteaedades ja koolides ning seda nii teoreetiliselt kui praktiliselt. Selle tulemuslikkuse eelduseks on liiklusteema järjepidev käsitlemine õppekava alusel, õpetajate ettevalmistus ja oskused ning vajaliku õppematerjali olemasolu erinevatele vanusegruppidele kasutamiseks. Samuti mõjutab lapse hoiakute ja käitumise kujunemist tema lähikondsete käitumine erinevates liiklussituatsioonides, ja tänaval saadav teiste liiklejate eeskuju. Sageli on see mõju negatiivne, kuid sel juhul peab seda tugevam olema igapäevane töö lapsega lasteaias ja koolis.

Ainult laste harimisest liiklushoiakute muutmiseks ei piisa. Kindlasti tuleb kaasata ka harimisprotsessi lapsevanemaid, näiteks on USA koolidel soovitatud koostada kooli territooriumi juhtplaan, kus on märgitud kergliiklusteed; teeületuspatrullide paiknemine; laste koolimajja sisenemis- ja väljumiskohad; kohad, kus peaks lapsi maha panema; kohad, kus võib korraks peatuda, parkida ja üldse mitte parkida; kohad, kus õpilased saavad oodata auto peale minemist; teave õpilastele ja lapsevanematele, kuidas peaks kooliterritooriumil liikluses käituma. (Nigul, 2013.)

Läbi eelmainitud meetmete käib infovahetus lapsevanemate, õpilaste kui ka õpetajate vahel. Üheks tõhusaks viisiks, kuidas tutvustada aktiivseid liikumisviise nii lapsevanematele, õpilastele kui ka õpetajatele, on korraldada ühiseid üritusi.

1.3. Tallinna Saksa Gümnaasiumi üldandmed

TSG (1998. aastani Tallinna 54. Keskkool) asutati 1980. aastal. Kool on Mustamäe linnaosa suurim üldhariduskool, mille õppekeeleks on eesti keel. Koolis õpib 23.04.2016 seisuga 913 õpilast. Algklassides õpib 274 õpilast, põhikoolis 443 õpilast ja gümnaasiumis 196 õpilast (TSG, 2016).

Õpilaskond kujuneb põhiliselt Mustamäe linnaosas elavatest lastest ning mujalt Tallinnast ja selle ümbruse valdadest pärit õpilastest. 2003. aasta 1. septembrist on TSG piirkonnava kool. Õpilaste arv on olnud kuni 1280 õpilast. 1. septembril 1997. aastal loodi Saksakeelne osakond, avamisel viibis ka tollane Eesti Vabariigi president Lennart Meri. (TSG, 2016)

1.3.1. Tallinna Saksa Gümnaasiumi tulevikusuunad ja eesmärgid

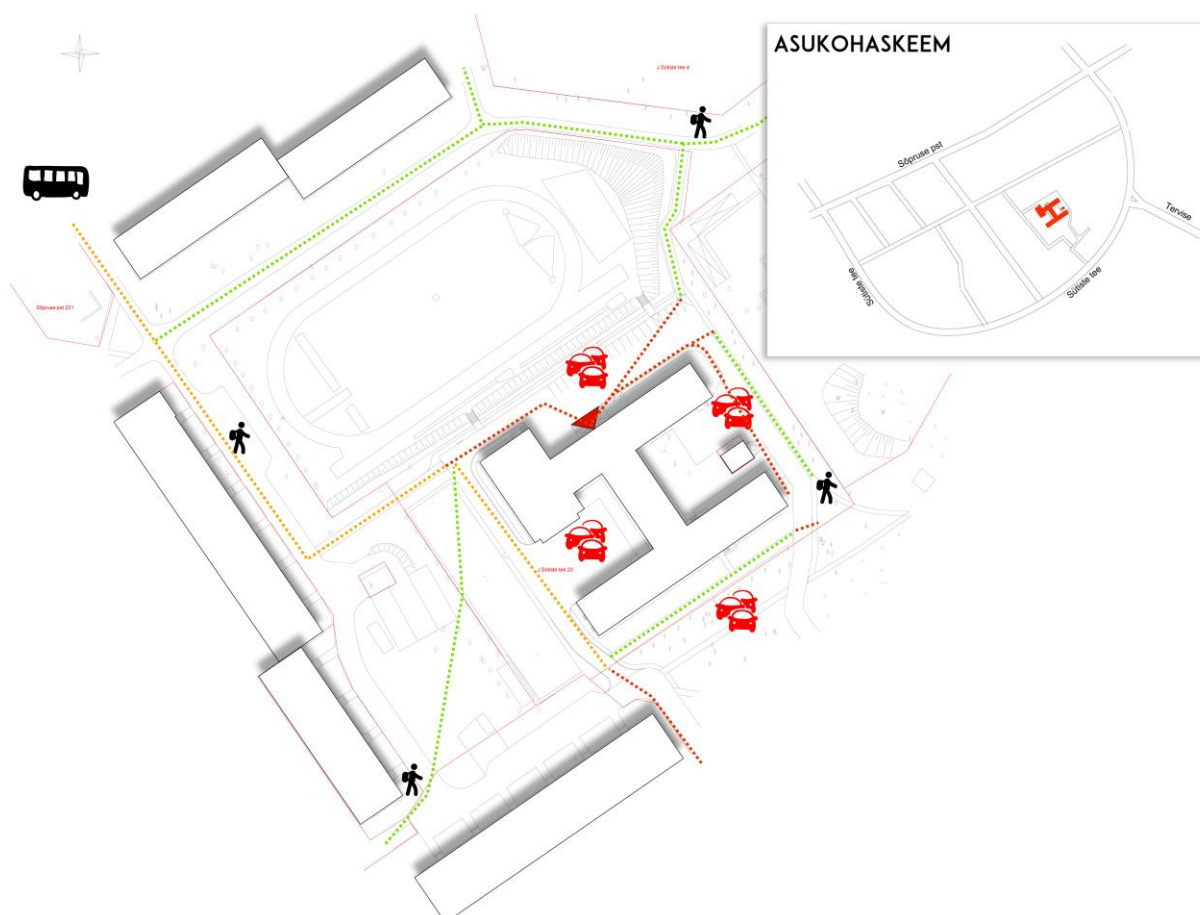
TSG eesmärgiks on muutuda Tallinna „Roheliseks kooliks“. „Roheline kool“ hõlmab nii loodus- kui ka bioloogilise keskkonna lähedust, rohelist ja taaskasutust propageerivat mõtteviisi, ökoinnovatsiooni ja alternatiivenergia lahendusi, keskkonnasäästlikku liikumisviisi, spordi- ja vabaajavõimalusi ning muutunud õpikäsitust. Koolil on suur potentsiaal seda eesmärki ellu viia ning lähiaastatel võetakse suund selle eesmärgi saavutamiseks. TSG on väheseid üldhariduslikke koole Mustamäel ja mujal Tallinnas, mis asub nii lähedal looduslikule pargi- ja metsaalale. Side kõrvalasuva männimetsaga on ilmne, läbi aasta toimuvad seal kehalise kasvatuse tunnid ja palju minnakse sinna jalutama ka teiste tundide raames. Oluline on seda sidet säilitada ja tõhustada. (TSG „Roheline kool“, 2015.)

„Roheline kool“ tähendab ka rohelist mõtteviisi. See hõlmab endas looduskeskkonnaga arvestamist ja säästlikku mõtteviisi. Kooli soov on muutuda energiasäästlikuks kooliks, kus on kasutusel alternatiivenergiaallikad, kasutakse nutikaid seadmeid energiatarbimise vähendamiseks, on hea sisekliima ja kogu seda protsessi iseloomustab hariduslik eesmärk. Oma õpilaste teadlik kasvatamine looduskeskkonda hoidvaks ja arvestavaks individiks on kooli peamised püüdlusi. Eesmärgiks on, et koolist kasvaks välja rohelist mõtteviisi armastav ja

praktiseeriv inimene. Koostöö, mis hõlmab kõiki osapooli õpilasi, õpetajaid, lapsevanemaid, linna ja keskkonda, on see, mille poole kool tuleviku suunas vaatab. (TSG „Roheline kool“, 2015.)

1.3.2. Liiklusturvalisus ja keskkond TSG

Hetkel on kõige suurem probleem igahommikused autode ummikud ning õpilaste ebaturvaline teekond autode vahel kooli sissepääsuni, sest kooli ees asub suur autode parkla, kus hommikuti on väga tihe liiklus. Samuti puudub ka turvaline kooli hoov (Joonis 2).

Joonis 2. TSG kooliümbruse hetkeolukord

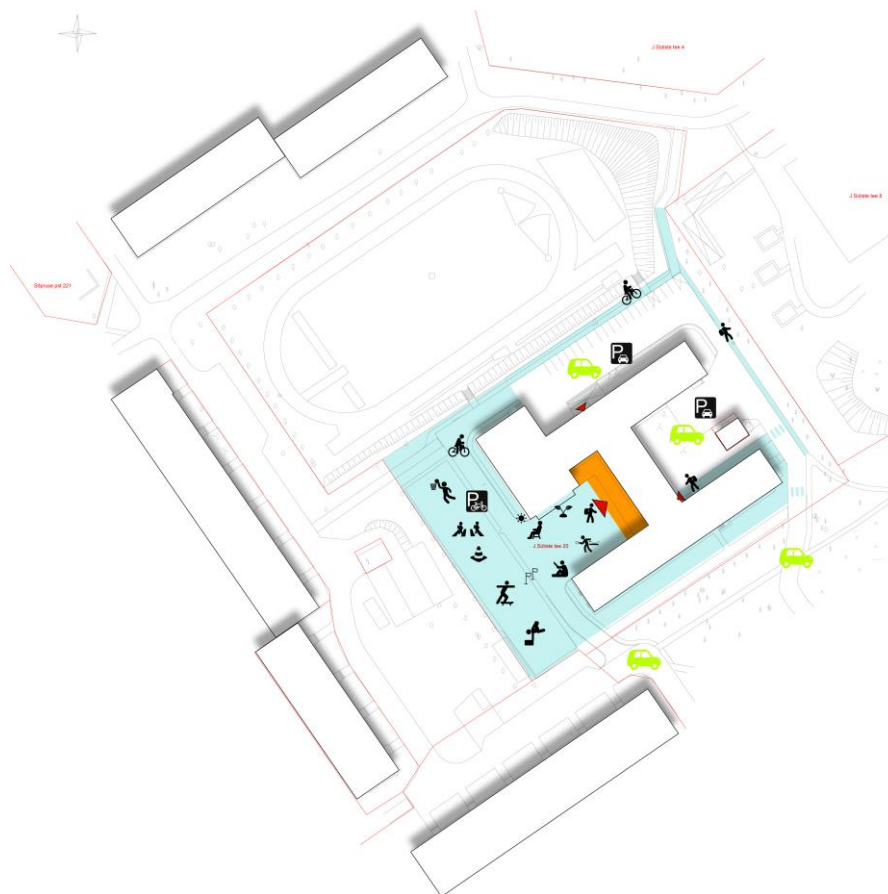
Veel on üheks kitsaskohaks korraliku jalgrattaparkla puudumine. Praegune rattaparkla asub ebaturvaliselt autoparkla ääres ning sageli pargivad autod ühe osa parklast kinni nii, et sinna rattad enam ei mahu. (Foto 1).

Foto 1. Jalgrattaparkla TSG peasissekäigu ees

Kool plaanib muuta ja ümber mõtestada kooli välisruumi. Peasissepääs on plaan tulevikus viia edelasse, mis võimaldaks muuta õpilaste teekonna kooli ohutumaks ning autovabaks. Selle tulemusena saaks kool endale hubase tuulte eest varjatud sisehoovi koos istumis- ja mängimisvõimalustega ning annaks võimaluse luua uus trepistikuga klaasist sissepääsuatriumi loomaks lisaruumi õpilaste puhke- ja olemisalana. (TSG „Roheline kool“, 2015.)

Lahendust vajavad kaetud jalgrattaparkla rajamine, liikluslinnak turvalise liiklemise praktiseerimiseks, olemasolevate kooli juurdepääsuteede ja parklate analüüs ning lahendus (Joonis 3). Rohelise- ja keskkonnasõbraliku koolina on eesmärk, et peamised transpordiviisid kooli tulekuks oleks jalgsi, ratta või ühistranspordiga. (TSG „Roheline kool“, 2015.)

Joonis 3. Tallinna Saksa Gümnaasiumi tuleviku visioon

Nendest eelmainitud probleemidest ja eesmärkidest lähtuvalt uuritaksegi käesolevas töös TSG õpilaste liikumisviise, et luua alusdokument, mis aitaks järgmisi arengusuundi ning projekte ellu viia, et antud olukorda parandada. Eesmärgiks on jõuda keskkonnasõbraliku ja kasutajasõbraliku kooliterritooriumi lahendusteni, mis soodustaksid laste ja noorte aktiivset ning tervislikku eluviisi, nagu seda on näiteks Hellerupi kool Kopenhaagenis. (Foto 2)

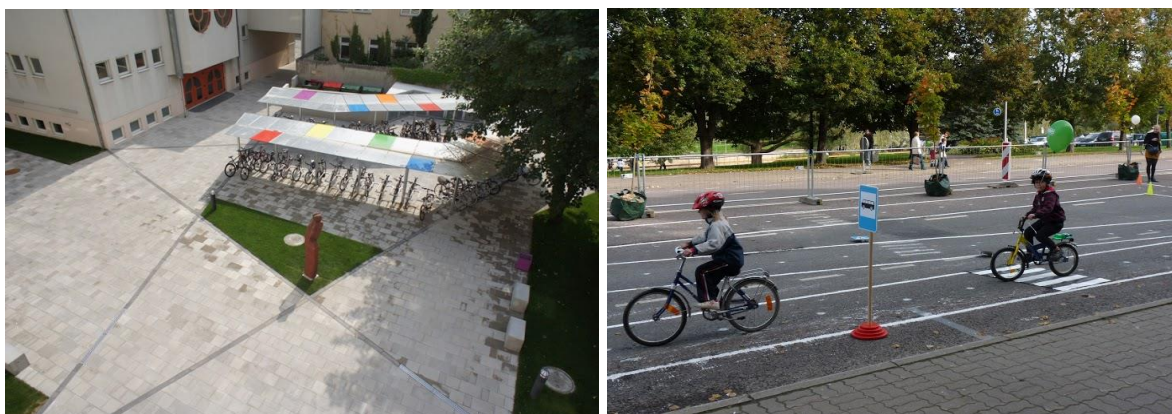

Foto 2. Hellerupi kool Kopenhaagenis. Aktiivne hooviala kasutus (TSG „Roheline kool“, 2015)

2. EMPIIRILINE UURIMUS

Antud töö empiirilises osas selgitatakse uurimistöö eesmärki ja tuuakse välja uurimisküsimused. Samuti kirjeldatakse uurimistöö metoodikat, läbiviimise protsessi ning uurimistulemusi.

2.1. Uurimistöö eesmärk

Käesoleva diplomitöö eesmärgiks on uurida õpilaste liikumisviise, kuidas TSG õpilased kooli tulevad ning kuidas nad sooviksid kooli tulla. Lisaks uuritakse valitud liikumisviiside tagamaid ning püütakse välja pakkuda lahendusi, mis soodustavad aktiivset liikumist (näiteks jalgsi, jalgratta või tõukerattaga liikumist). Liikumisviisidest ülevaate saamine ja liikumisviiside valikut mõjutanud tegurite mõistmine võimaldab kujundada õpilaste koolikeskkonda ohutumaks ning atraktiivsemaks.

Antud töö eesmärkidest lähtuvalt on püstitatud järgmised uurimisküsimused:

1. Millised on liikumisviisid TSG õpilaste seas kodust kooli?
2. Mis on nende liikumisviiside põhjused?
3. Millised on TSG õpilaste eelistused kodust kooli liikumisel ning mida tuleks muuta, et oma eelistusi kasutada?

Uurimustöö tulemusena soovitakse TSG-s koguda põhjalikud andmed õpilaste liikumisviiside kohta. Antud töö tulemuste põhjal selgub õpilaste teekond kodunt kooli, mida saab võrrelda sellega, kuidas õpilased sooviksid kooli tulla. Võrdlemise tulemusena saab teha järeldusi, kas õpilaste eelistused on aktiivset liikumisviisi soosivad või mitte. Teoreetilise materjali ja küsitluse tulemuste põhjal saab välja pakkuda soovitusi õpilaste liikumise paremaks korraldamiseks, rõhuga aktiivsetele liikumisviisidele.

Antud töö analüüsi antakse üle TSG juhtkonnale, et aidata muudatusi ellu viia, lähtudes õpilaste turvalisusest ning õpilaste eelistustest. Diplomitöö on üheks alusdokumendiks TSG uuele visioonile „Roheline kool“, mis annab aluse kooli ümbruse ümberkorraldamisel.

2.2. Metoodika

Uurimistöö eesmärgist lähtuvalt analüüdatakse uurimistulemusi nii kvantitatiivselt kui ka kvalitatiivselt. Küsimustiku koostamisel on aluseks võetud analoogse magistratöö uuringu küsitlus (Nigul, 2013), mis tugines Euroopa Komisjoni väljatöötatud kümnest indikaatorist, mis jälgivad keskkonna jätkusuutlikkust kohalikul tasandil. Iga indikaatori jaoks on oma metoodikaleht, mille abil saab kohalik võim, kes on huvitatud oma linnakeskkonna kvaliteedist, hakata jälgima selle arengut. Eesmärgiks on aidata kohalikel võimudel jälgida endi arengut. (European Commission, 2012). Üks indikaatoritest on mõeldud uurimaks laste liikumist kooli ja kodu vahel (Office for...2001b, 39-41.) Küsitluses on sisse on viidud omapoolsed muudatused, lähtuvalt antud diplomitöö eesmärgist.

Küsitluses kasutatakse nii valikvastusega küsimusi kui ka avatud küsimust. Valikvastustega küsimused võimaldavad vastuseid omavahel võrrelda ja teevad vastamise kergemaks. Küsitluses uuritakse millises vanusegrupis õpilane on, täpsustatakse aadressi (täpne aadress Tallinnas või küla/alev/linn väljaspool Tallinna) ja millist liikumisviisi kasutades õpilane igapäevaselt kooli ja kodu vahel liigub. Samuti uuritakse, kas õpilased liiguvad mitmekesi, vanematega või üksinda; kaua teekond aega võtab.

Avatud küsimus annab vastajale võimaluse väljendada oma tegelikku arvamust. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara, 2010, 187-188). Kvantitatiivselt analüüsisin kinniste küsimuste vastuseid. Kõigepealt leidsin küsimuste erinevate vastusevariantide esinemissagedused ja tõin välja vastajate arvuna ja/või osakaaluna. Küsitluse avatumas osas uuriti, mis tingimustel õpilased kasutaksid teisi liikumisviise ning paluti neil oma liikumisviiside eelistused järjestada. Avatud küsimuste puhul, koondati kõigepealt kokku kõik vastused. Neid vastuseid, mis olid täpselt ühesugused, grupeeriti. Kui küsitluse valikvastustega osa eesmärgiks oli saada teada adekvaatne info, mis puudutab hetkeolukorda, siis avatud osa eesmärgiks oli ühtlasi saada infot selle kohta, mida ja kus peaks muutma, et õpilastel oleks võimalus ja soov kasutada aktiivseid liikumisviise.

Küsimustik on esitatud Lisas 1. Tulemused on esitatud teksti, tabelite ja graafikutena.

Tulemused sisestati ning analüüsisin programmis *Microsoft Office Excel 2010*.

2.3. Protseduur

Uurimistöö andmete kogumiseks kasutati õpilaste küsitlust, mis viidi läbi TSG 28.01.2016. Eelnevalt tutvustati ankeetküsitlust kooli juhtkonnale ja õpetajatele ning viidi läbi küsitlus kõigi õpetajate seas, kes osalesid õppenõukogus, mis toimus 25.01.2016. Õpetajate seas viidi küsitlus läbi pilootprojektina, et teha küsimustik õpetajatele arusaadavaks. Õpilaste seas viidi küsitlus läbi sihipärase valimiga. Sama sisuga küsitlus viidi läbi 1.-12. klassides. Küsitluse läbiviimise protsess oli koolidirektoriga eelnevalt kooskõlastatud. Kuna TSG on uurimusest väga huvitatud, siis saadeti kooli direktorile ankeetküsitlus meilile ning kool trükkis ise ankeedid välja. Järgnevalt jaotati ankeedid esimese kooliastme õpetajatele (1.-3. klass), nemad said valida antud päeva jooksul ühe tunni, millal õpilased küsimustikule vastavad, kuna algklassides annab suurema osa tunde üks õpetaja. Teise ja kolmanda kooliastme (4.-12. klass) õpilased täitsid ankeedi esimese ja teise tunni alguses. Õpetajad said ankeedid õpetajate toast enne tundide algust, kus ankeedid olid ära jaotatud klasside kaupa. Õpetajad olid abiks küsimustiku jagamisel ja tagasi toimetamisel.

Küsitluse täitsid kõik TSG õpilased, kes sellel ajal koolis olid. Uuring viidi läbi paber kandjal, kuna eesmärk oli uurida võimalikult paljusid õpilasi, et saada selge ülevaade, kuidas õpilased kooli ja kodu vahel liiguvad ning millised on õpilaste eelistused.

2.4. Uurimistöö tulemused

Antud alapeatükis tuuakse välja uuringu tulemused. Esmalt palju õpilasi uuringus osales, milline on kooli teeninduspiirkond ning õpilaste peamised liikumisviisid kooli ja kodu vahel. Samuti tuuakse välja milliseid liikumisviise õpilased ise eelistavad.

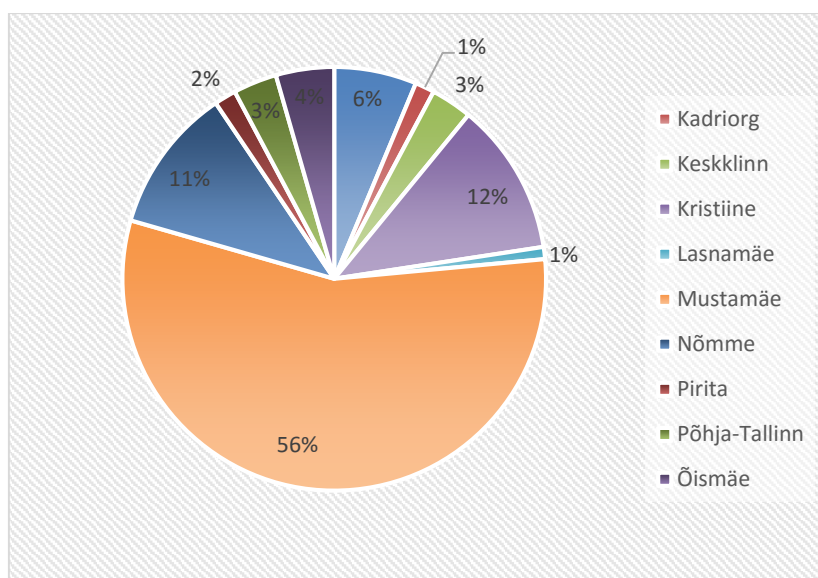
2.4.1. Kooli teeninduspiirkond

Ankeetküsitluse tulemusena selgus, et vastanuid oli kokku 648 õpilast, kellest Tallinnas elab 83% ning väljapool Tallinna 17% õpilasi (Tabel 1).

Tabel 1. Ankeetküsitlusele vastanud õpilaste arv

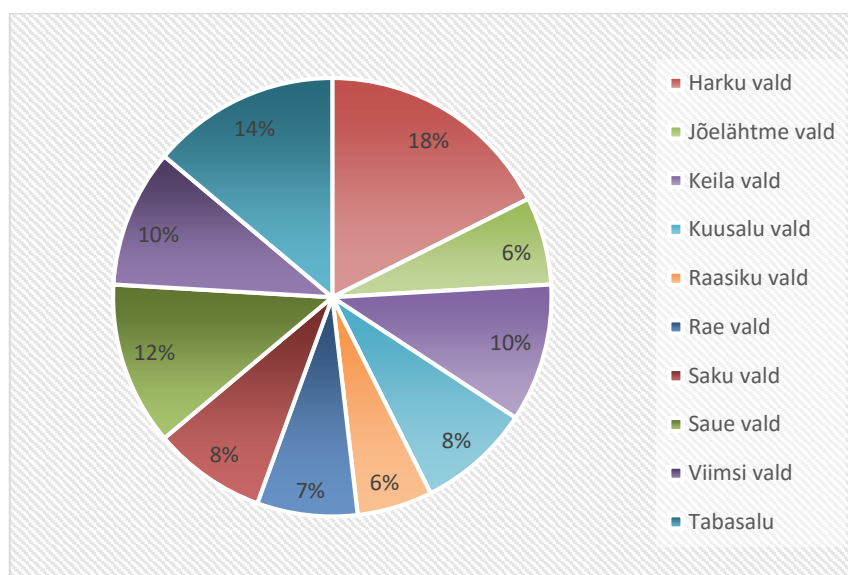
	Õpilaste arv	Protsent
Tallinn	540	83%
Väljaspool Tallinna	108	17%
Kokku	648	100%

Kui vaadelda tulemusi linnaosade kaupa, siis selgub, et üle poolte vastanud õpilastest elab Mustamäel (56%), järgnevad Kristiine (12%), Nõmme (11%) ja Haabersti (6%). Ülejäänud piirkondades elavate õpilaste osakaal kõigub piirkonniti 1-4% vahel (Joonis 4; Lisa 2, Tabel 2).

Joonis 4. Ankeetküsitlusele vastanud õpilaste arv linnaosade kaupa

Küsitluse tulemustest selgub ka väljaspool Tallinna elavate õpilaste elukohad valdade lõikes. Kõige enam küsitlusele vastanud õpilastest elab Harku vallas (18%), järgnevad Tabasalu (14%), Saue vald (12%) ning Keila ja Viimsi vallas elab võrdselt (11%) vastanud õpilastest (Joonis 5; Lisa 3, Tabel 3).

Joonis 5. Ankeetküsitlusele vastanud õpilaste arv valdade kaupa

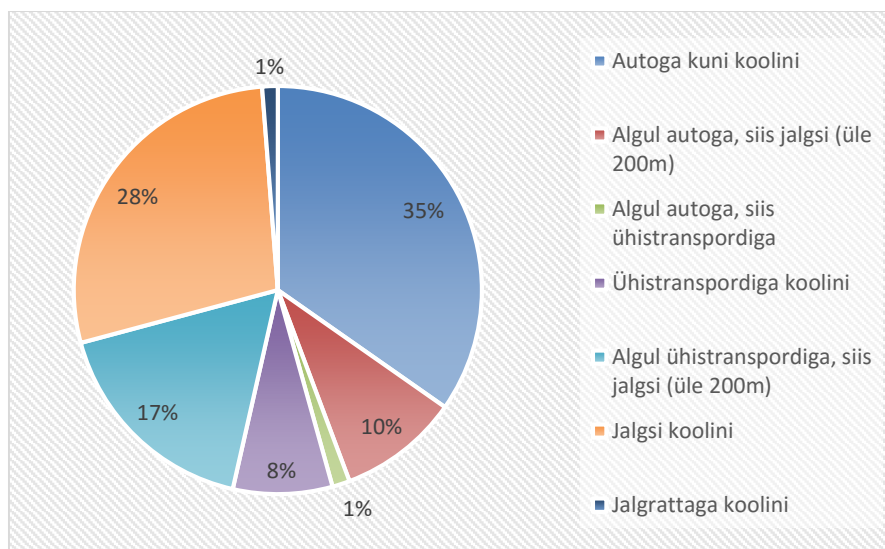
2.4.2. Ankeetküsitluse vastajate üldandmed

TSG-s õpib hetkel 913 õpilast. Küsitlustulemustest selgub, et ankeetküsitlustele vastas (71%) kogu õpilaskonnast. Kõige rohkem vastanuid oli 7.-9. klassidest (84%) kogu 7.-9. klasside õpilastest mis omakorda teeb (28%) vastanud õpilastest. Järgnesid 4.-6. klasside õpilased (70%), mis teeb 25% vastanud õpilastest, 10.-12. klasside õpilased (66%), mis teeb 20% vastanud õpilastest ning 1.-3. klasside õpilastest vastas küsitlusele 65%, mis teeb 27% kogu vastanud õpilastest. Klasside kaupa on õpilaste arv ja ankeetküsitlusele vastanute arv välja toodud (Tabel 4, Lisa 4).

2.4.3. Õpilaste peamised liikumisviisid kodust kooli

Antud uuringust selgub, et kõige enam tulevad õpilased Tallinna Saksa Gümnaasiumisse autoga (45%), ühistranspordiga tuleb kooli 33% õpilastest ning 1% õpilastest tuleb kooli algul autoga, siis ühistranspordiga. Jalgsi tulevad kooli 28% õpilastest ning algul autoga ja siis jalgsi 10% ning algul ühistranspordiga ja siis jalgsi 17% vastanud õpilastest. Jalgrattaga tuleb kooli 8 õpilast (1%) (Joonis 6; Lisa 5, Tabel 5).

Uuringu tulemustest tuleb välja ka oodatav seos, et jalgsi tullakse kooli eelkõige kooli lähiümbrusest. Samamoodi on just Tallinnast väljaspool elavate õpilaste kooli tuleku peamiseks liikumisviisiks auto.

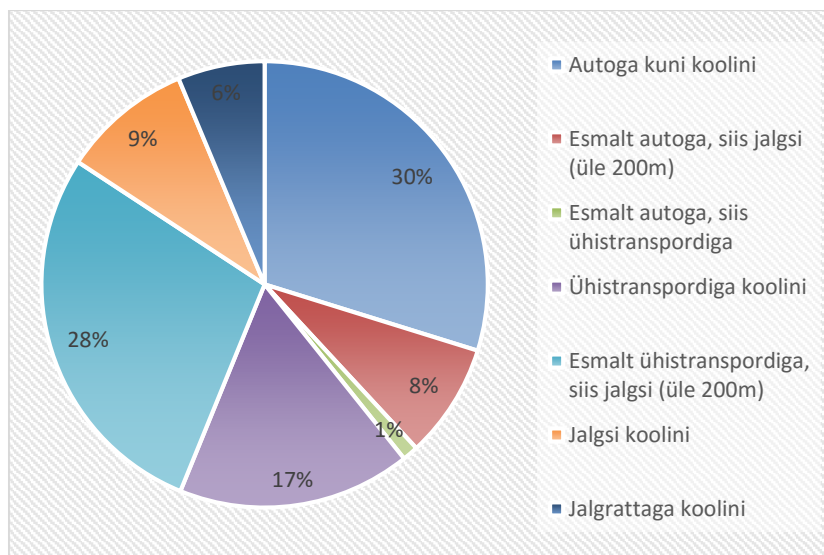

Joonis 6. Õpilaste peamised liikumisviisid kodust kooli (%)

2.4.4. Õpilaste alternatiivsed liikumisviisid kooli tulekuks

Õpilastelt küsiti, kas nad kasutavad vahel ka teisi võimalusi kooli tulemiseks? Antud küsimuse vastustest selgus, et vahel kasutab lisaks peamisele liikumisviisile teisi koolituleku variante 54% vastanutest ning ülejäänud 46% teisi võimalusi ei kasuta.

Mõnikord kasutatavate liikumisviiside osakaaludes on näha, et autoga kooli liikuvate õpilaste arv vähenes peamiste liikumisviisidega võrreldes. Autoga tuleb kooli mõnikord 38% vastanud õpilastest, kuid enamasti tuli kooli autoga 45%. Samuti vähenes suurel määral jalgsi kooli tulevate õpilaste arv. Kui mõnikord tuleb kooli jalgsi ainult 9%, siis enamasti tuli kooli jalgsi 28% vastanud õpilastest. Suure kasvu tegi aga ühistranspordiga kooli tulevate õpilaste arv. Kui enamasti tuli kooli ühistranspordiga 25% õpilastest, siis vahel kasutab ühistransporti 45% vastanud õpilastest (Joonis 7; Lisa 6, Tabel 6). Eelmainitud küsimusest selgub veel, et jalgrattaga kooli tulemise arv on samuti tõusnud. Kui enamasti tuli kooli jalgrattaga ainult 1% vastanud õpilastest, siis vahel tuleb kooli jalgrattaga 6% vastanud õpilastest.

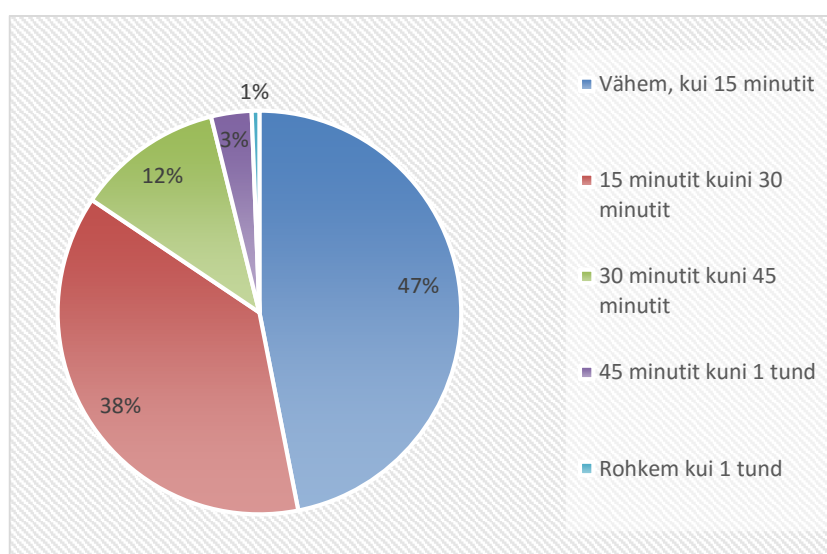

Joonis 7. Õpilaste vahel kasutatavad võimalused kooli tulekuks

Tulemustest võib järeldada, et õpilased kasutavad või on valmis kasutama oma tavapärase liikumisviisile alternatiivseid koolitulemise võimalusi.

2.4.5. Õpilaste kooli liikumise aeg

Ankeetküsitluse tulemustest selgub, et kooli tulemiseks kulub õpilastel erinevalt aega (Joonis 8; Lisa 7, Tabel 7).

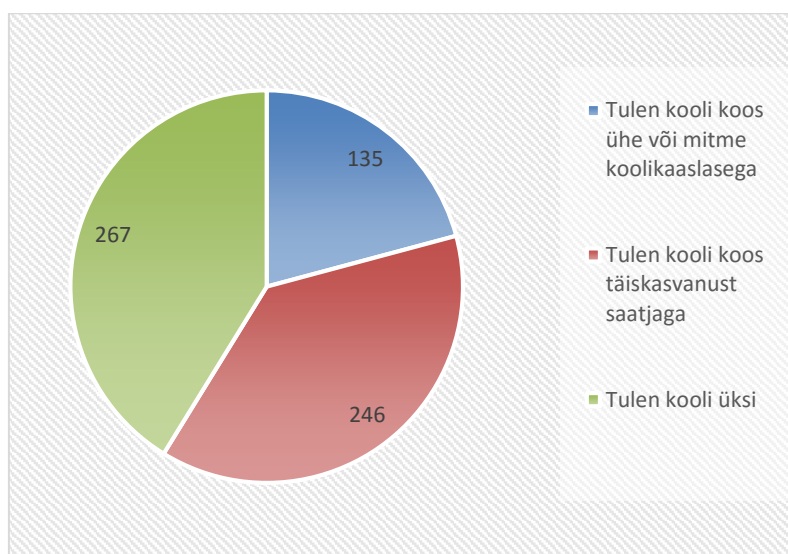

Joonis 8. Õpilaste kooli liikumise aeg

Kõige enam tullakse kooli alla 15 minutiga (47%), millele järgneb kooli tulemiseks kuluva ajavahemik 15-30 minutit (38%). Tunduvalt vähem õpilastel kulub kooli jõudmiseks 30-45 minutit (12%). Õpilastel, kellel kulub kooli jõudmiseks aega 45-60 minutit oli vaid 3% ning rohkem, kui tunni, tuleb kooli 4 õpilast, mis teeb 1% vastanud õpilastest.

2.4.6. Kaaslased õpilaste liikumisel kooli

Ankeetküsitluses küsiti õpilastelt, kellega koos nad kooli tulevad. Vastuse variantideks sai valida: tulen kooli koos ühe või mitme koolikaaslasega, tulen kooli koos täiskasvanust saatjaga või tulen kooli üksi. Kõige rohkem vastanud õpilastest tuleb kooli üksi (41%), järgnes vastuse variant: koos täiskasvanust saatja(te)ga (38%) ning kõige vähem tulevad õpilased kooli koos koolikaaslas(te)ga (21%) (Joonis 9; Lisa 8, Tabel 8).

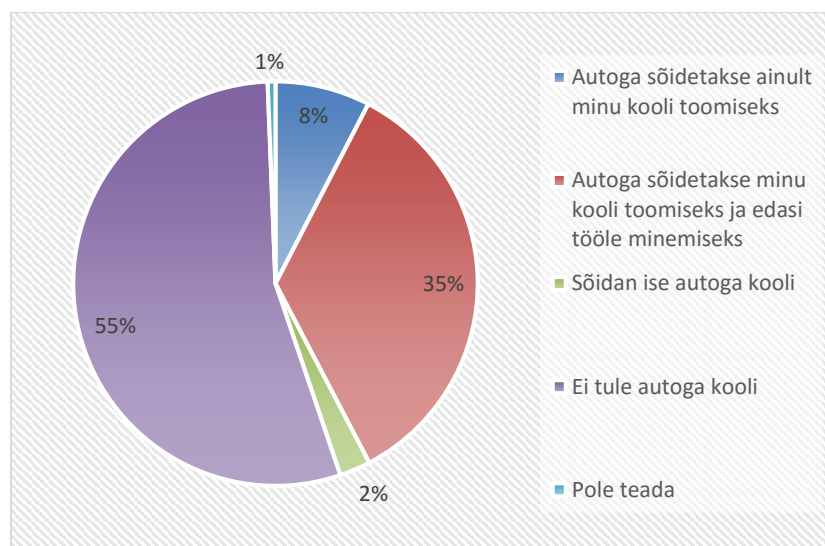

Joonis 9. Kaaslased õpilaste liikumisel kooli

2.4.7. Õpilaste autoga kooli liikumise põhjused

Kuna TSG suureks probleemiks on hommikused ummikud kooli sissesõiduteel, eeldati, et paljud õpilased tulevad kooli autoga ning sellepärast küsiti neilt põhjus, miks seda tehakse (Joonis 10; Lisa 9, Tabel 9).

Kõige enam vastasid õpilased, et ei tule autoga kooli (54%). Järgmiseks vastas autosõidu põhjusteks 35% õpilastest, et autoga sõidetakse nende kooli toomiseks ja tööleminekuks, 8% õpilastest vastas, et autoga sõidetakse vaid nende kooli toomiseks ning 2% õpilastest vastas, et sõidavad ise autoga kooli. Väga vähe õpilasi jättis küsimusele vastamata (1%).

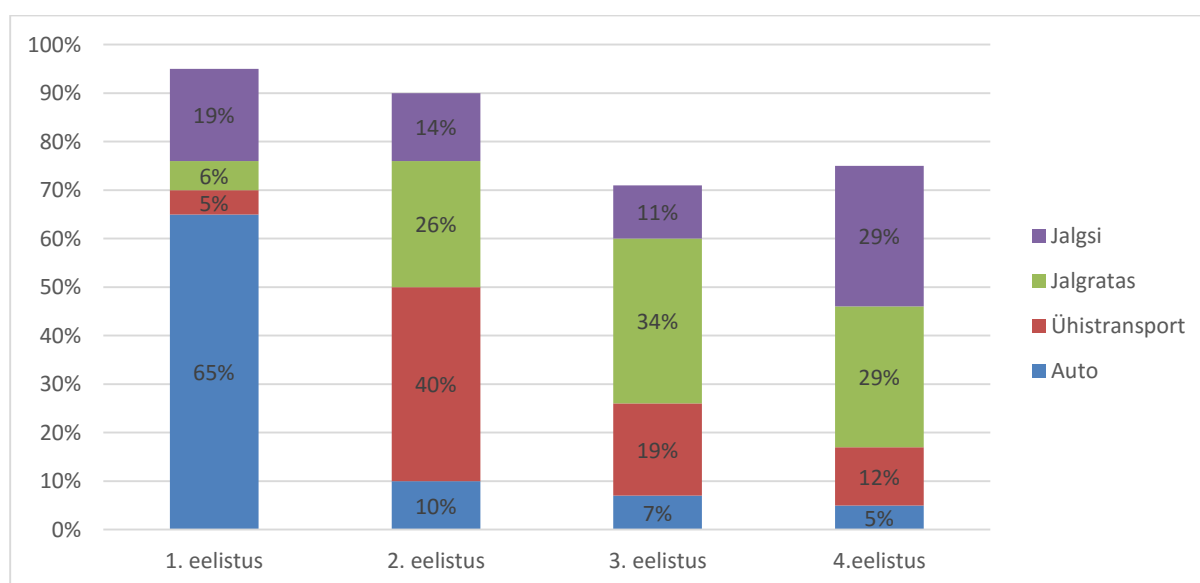
Joonis 10. Õpilaste autoga kooli liikumise põhjused

2.4.8. Õpilaste eelistused liikumisviisi valikul

Ankeetküsitluses küsiti õpilaste eelistusi liikumisviisi valikul, kus tuli numbriliselt järjestada variandid auto, ühistransport, jalgratas, jalgsi (Joonis 11; Lisa 10, Tabel 10). Kuna antud küsimuse juures oli ka õpilasi kes antud küsimusele ei vastanud, siis nimetati need uuringu analüüsi tabelistes „pole teada“, seega ilmneb % kõikumine. Järgnevalt nimetatakse õpilastest, kogu ankeetküsitlusele vastanu õpilaste arvust jagatud % ning vastanuist neid õpilasi, kes vastasid just antud küsimusele. Seega saab väita, et ülekaalukalt on õpilaste esimene eelistus kooli liikumisel auto (65% õpilastest, 69% vastanuist). Tunduvalt vähem on õpilasi, kes esimese eelistusena jalgsi soovib kooli tulla (19% õpilastest, 20% vastanuist), kuid antud variant on teisel kohal peale autot. Kolmandal kohal on jalgrattaga kooli tulemine (6% õpilastest, 6% vastanuist). Ühistranspordiga eelistab kooli tulla 5% õpilastest, (6% vastanuist). Kuigi peamise liikumisviisina märkis autoga kooli tulemist 35% õpilastest, siis 69% vastanuist sooviks autoga kooli tulla. Vastukaaluks tuleb jalgrattaga enamasti kooli ainult 8 õpilast ning

vahel tuleb jalgrattaga kooli juba 22 õpilast vastanutest, aga esimese eelistusena märkis jalgrattaga kooli tulemist 36 õpilast ehk (6%) vastanuist.

Teise eelistusena märgiti kõige enam kooli tulemisel ühistranspordiga liiklemist (40% õpilastest, 45% vastanuist). Teisel kohal on eelistuste seas kooli tulek jalgrattaga – selle valisid 26% õpilastest (29% vastanuist), millele järgnesid jalgsi kooli tulek 14% õpilastest, (15% vastanuist) ning autoga kooli tulemise valisid ainult 10% õpilastest (11% vastanuist). Jalgratast märkis teise eelistusena 12% õpilastest ehk 16% vastanuist. Põhjalikumast vastuste osakaale õpilaste arvust (Joonis 11; Lisa 10, Tabel 10).

Joonis 11. Õpilaste eelistused liikumisviisi valikul

Kolmanda eelistusena märgiti suure ülekaaluga esimeseks variandiks jalgrattaga kooli tulekut (34% õpilastest, 48% vastanuist). Tunduvalt vähem, kuid teisel kohal, on ühistranspordiga (19% õpilastest, 27% vastanuist). Kolmanda eelistusena ning kolmandal kohal on jalgsi kooli tulek (11% õpilastest, 15% vastanuist) ning kõige vähem, soovisid õpilased tulla kooli autoga (7% õpilastest, 9% vastanuist). (Joonis 11; Lisa 10, Tabel 10).

Neljanda eelistusena jagavad võrdselt esimest ja teist kohta jalgrattaga ja jalgsi koolitulek, seda soovisid (29% õpilastest, mis teeb 39% vastanuist). Kolmandal kohal on ühistransport, seda eelistas kooli tulekul (12% õpilastest, 16% vastanuist), ning taas on viimasel kohal autoga kooli tulek, seda eelistas kooli tulekuks vaid (5% õpilastest, 6% vastanuist).

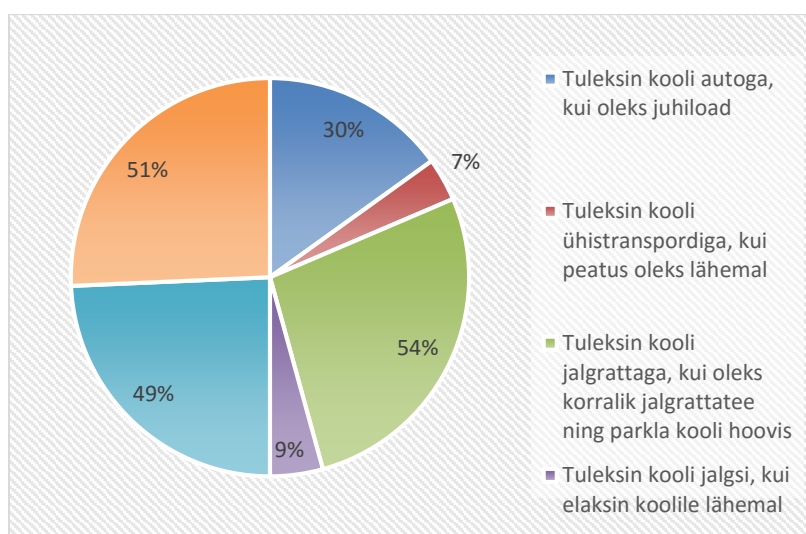
2.4.9. Muudatusettepanekud õpilaste poolt

Antud alapeatükis esitatakse õpilaste ettepanekud, mida tuleks muuta, vastavalt küsimustiku valikutele. Viimases ankeetküsitluse küsimuses küsiti õpilaste ettepanekuid liikumisviisi valikul kooli, kus tuli samuti numbriliselt järjestada variandid auto, ühistransport, jalgratas, jalgsi ning lisada muudatusettepanekud. Kuna eelmainitud küsimusele vastas korrektselt ainult paarkümmend õpilast, ning üle poolte (51%) ei vastanud küsimusele üldse, siis otsustati grupeerida ainult ettepanekud, mis olid sarnased. Grupeeringsse kuulusid ettepanekud, mida oli märgitud üle 20 korra. (Joonis 12, Lisa 11, Tabel 11).

Näiteks kooli tuleks jalgrattaga, kui oleksid korralikud jalgratta teed, 171 õpilast, mis teeb antud küsimusele vastanutest 54% , kuid kogu ankeetküsitlusele vastanud õpilastest ainult 26% .

Vastustest selgub, et välja toodi enamjaolt probleemid, mis eelkõige on seotud kooli tulemisega.

Kui eelmise küsimuse vastustest selgus, et 65% antud küsimusele vastanud õpilastest eelistab esimese võimalusena tulla autoga, siis antud küsimusest selgus, et 30% õpilastest tuleks kooli autoga, kui neil oleks juhiload. Ühistranspordiga sooviks kooli tulla 7% õpilast, kui peatused oleksid lähemal ning sõidugraafik tihedam. Samas kõige arvukamalt (54% õpilastest) vastasid, et tuleksid kooli jalgrattaga, kui oleksid korralikud jalgrattateed ning parkla kooli hoovis. Kokku vastas antud küsimusele 49% kogu küsitlusele vastanud õpilastest.

Joonis 12. Õpilaste muudatusettepanekud

2.5. Uuringu analüüs

Antud uuringu tulemustest selgub, et enamus õpilastest (83%) käivad koolis Tallinnast ning väljas poolt Tallinna vaid 17% küsimustele vastanud õpilastest. Ootuspäraselt käib kõige enam õpilasi koolis Tallinna Mustamäe linnaosast (56%). Kuna kool asub Mustamäel, siis on loogiline, et antud linnaosa õpilaste osakaal on suurim. Järgnevad Kristiine (12%) ja Nõmme (11%). Kõige vähem õpilasi tuleb kooli Piritalt (2%), Kadriorust ja Lasnamäelt vaid 1% Tallinnas elavatest õpilastest.

Väljaspool Tallinna tulevad kooli kõige rohkem Harku vallast (18%) ning Tabasalust (12%) antud küsimusele vastanud õpilastest. Järgnevad Saue vald (12%) ning Viimsi ja Keila vallad võrdsete õpilaste arvuga (10%).

Ankeetküsitluse tulemustest selgus, et õpilaste peamiseks liikumisvahendiks kodust kooli on sõiduauto (kokku 45%), kuid positiivne on tõdeda, et järgmisel kohal on kooli tulemise viisiks jalgsi koolini (28%), millest saab järeldada, et paljud õpilased elavad koolile lähedal, sest jalgsi tullakse kooli tavapäraselt 1 km kauguselt. Ühistranspordiga koolini tuleb 8% õpilastest. Antud tulemusest saab järeldada, et ühistranspordi liiklus koolini ei ole kuigi hea.

Algul ühistranspordiga, edasi jalgsi tuleb kooli 17% küsimustikule vastanud õpilastest. Antud õpilased lähenevad kooli Sõpruse pst poolt ning Vambola peatusesse saabuvad bussid ja trollid nii Mustamäelt, Balti jaamast, kesklinnast kui ka Nõmmelt ja veel kaugemalt.

Kui jalgsi tuli kooli 181 õpilast, siis jalgrattast kasutab peamiseks sõiduvahendina kooli tulemiseks vaid 8 õpilast (1%). Kuid õpilaste esimesest eelistusest, kuidas nad kooli sooviksid tulla selgub, et jalgrattaga sooviks kooli tulla juba 36 õpilast ehk (6%) küsimustikule vastanud õpilastest. Veelgi positiivsem on tõdeda, et jalgrattaga kooli tulemise sooviks teise ja kolmanda eelistusena on väga tugevas tõusus. Teise eelistusena sooviksid jalgrattaga kooli tulla juba 168 õpilast (26%) ning kolmanda eelistusena veelgi rohkem 221 õpilast (34%).

Samas peab silmas pidama, et eelmainitud küsimusele jätsid vastamata üsna paljud õpilased. Siiski saab antud küsimustiku tulemustest järeldada, et õpilased eelistavad kooli tulla pigem

jalgsi või siis jalgrattaga. See tähendab, et kui õpilastel oleksid jalgrattaga liikumise tingimused paremad, siis kasutaks jalgratast kooli tulemiseks tunduvalt rohkem õpilasi, kui hetkel – vaid 6% õpilastest. Eelmainitud küsimusele vastanutest märkis kõige olulisemaks puudujäägiks just jalgrattateede ning jalgrattaparkla puudumist kooli ümbruses.

Veel küsiti antud uuringus õpilastelt mitmeid täpsustavaid küsimusi, näiteks kui palju kulub kooli jõudmiseks aega, kellega koos nad kooli tulevad ning autoga kooli liikumise põhjustest, mis annaks laiapõhjalisema taustainfo hetkesituatsioonist.

Vastustest selgus, et (47%) õpilastest jõuavad kooli vähem kui 15 minutiga ning (38%) õpilastest kulub kooli jõudmiseks aega 15 minutit kuni 30 minutit. Sellest saab järeldada, et enamuse õpilasi elab koolile üsna lähedal, et nii jalgsi kui ka autoga kooli jõudmiseks kulub nii vähe aega.

Antud uuringust selgus, et peamiselt sõidab autoga kooli 45% õpilastest, ning vahel sõidutatakse kooli autoga (38%) õpilastest. Autosõidu põhjuste küsimuse vastused kajastasid muidugi ka neid, keda sõidutatakse vahel autoga kooli. Ent siiski näitavad küsimuse vastused, et natukene üle poole (54%) koolitulistest ei kasuta autot kooli tulemiseks. Autosõitude peamine põhjus on oodatavalt lapsevanemate tööle sõitmine. Järgnevad eelmainitud küsitluse küsimused (kellega koos liigutakse ja mis on autosõidu põhjus) olid mõeldud õpilaste iseseisvuse välja selgitamiseks. Küsitlusest selgus, et koolitulek on sageli üsna autokeskne mis tähendab, et õpilased ei suhtle kaasõpilastega väljaspool kooli ning samuti on õpilaste liikuvus vähene. Autoga kooli sõitmine pärsib õpilaste õppimist ja harjumist suurema liiklusega. Seetõttu võiksid vanemad olla lapsele saatjaks jalgsi või ühistranspordiga liigeldes, et last vajadusel liikluses suunata või õpetada.

Kui õpilastelt küsiti nende eelistuste kohta, siis tulemused on mitmes mõttes üllatavad. Esiteks üllatab niivõrd suur auto kasutuse eelistamine, mis tähendab ohumärke – tulevikku vaadates saavad neist suure tõenäosusega ka tulevikus autokasutajad. Samuti kinnitab autoga sõitmise eelistamine fakti, et lapsi õpetatakse autoga kooli viies autokasutajateks. Seevastu kui lapsi viia või lasta neil sõita kooli jalgrattaga või jalutades, siis omandavad nad vastava harjumuse tulevikuks. Teiseks, kui võrrelda liikumisviiside esimesi eelistusi peamiste liikumisviisidega, siis on näha lisaks autokasutuse eelistuse tõusule ka kõndimise ja ühistranspordi kasutamise

eelistustes langust, st õpilased eelistavad jalgsi kõndimist ning ühistranspordiga sõitmist vähem meeldivateks.

Positiivne oli õpilaste liikumiseelistuste tulemustest näha, et esimeseks eelistuseks on paljudel jalgrattaga sõitmine koolitulekul (6%) see kasvab tugevalt, sest kolmanda eelistusena sooviksid tulla jalgrattaga kooli juba 34% vastanutest. Õpilased on noored ja energilised ning rattaga sõit on paljudele põnev, siis tuleks antud liikumisviisi võimalusi parendada ning arendada.

Viimases ankeetküsitluse küsimuses küsiti õpilaste ettepanekuid liikumisviisi valikul kooli, Vähesed õpilased täitsid viimast küsimust korrektselt, mistõttu otsustasin grupeerida ainult ettepanekud, mis olid sarnased ning vastajaid oli üle 20. (Joonis 12; Lisa 11, Tabel 11).

Vastustest selgus, et 30% õpilastest tuleks kooli autoga, kui neil oleks juhiload. Ühistranspordiga sooviks kooli tulla 7% õpilastest, kui peatused oleksid lähemal ning sõidugraafik tihedam. Samas kõige arvukamalt (54%) õpilast vastasid, et tuleksid kooli jalgrattaga, kui oleksid korralikud jalgrattateed ning turvaline jalgrattaparkla kooli hoovis. Kokku vastas antud küsimusele 49% õpilastest kogu küsitlusele vastanud õpilastest.

Antud küsimustiku tulemustesse tuleb suhtuda teatava kriitilisusega, kuna alles küsimustiku analüüsimisel selgusid teatud puudujäägid. Segadust tekitas eriti kaks viimast küsimust, kus tuli algul vastused järjestada ning siis veel selgitada omapoolsete sõnadega. Paraku olid vastajateks väga erineva vanusega lapsed ning seetõttu olid ka vastused erineva tasemega. Eriti viimasele küsimusele vastati sageli ka vaimukaid vastuseid ning tõeseid vastuseid esines harvemini. Kokkuvõtteks võib küsimustiku läbiviimisega rahul olla. Üheks küsitluse eesmärgiks oli koguda võimalikult palju vastuseid ning see sai täidetud. Küsimustikule vastas 71% kogu kooli õpilastest. Eelmainitud tulemuse saavutamisele aitas kaasa kindlasti küsimustiku läbiviimine paber kandjal.

3. ETTEPANEKUD JA JÄRELDUSED

Õpilaste liikumisviise saab mitmel moel parendada ja sellele saavad kaasa aidata erinevad osapooled nagu kool, lapsevanemad, linnavalitsus ja aktiivsed kodanikud. Meetmeid on erinevaid ning need on suunatud erinevatele kasutajatele, kuid eesmärk on üldistatult sama, vähendada autokasutust ning tõsta aktiivsete liikumisviiside (kõndimine, jalgrattaga sõitmine ja ühistranspordiga sõitmine) kasutajate hulka.

Uurimistöö analüüsi tulemustest lähtuvalt tehti ettepanekud kooli TSG juhtkonnale, mis parandaksid aktiivsete liikumisviiside tõusu TSG-s:

1. Muuta nii tunniplaan kui ka õppekorraldust selliseks, et õpilased ei peaks raskeid asju (raamatuid, kunstitarbeid jne.) sageli kaasas kandma, vähendades seeläbi koolikottide raskust.
2. Tõhustada õppetööd selliselt, et aktiivsed liikumisviisid oleks kasutuses ka igapäevases õppetöös ning liiklusohutus oleks lõimitud erinevatesse ainetesse ning see oleks järjepidev. Selleks tehti ettepanek projekteerida kooli hoovi liikluslinnak ning jalgratta vigursõidurada, mida saaks läbida nii ratta, rulluisude, kui ka tõukerattaga. Liikluslinnak annaks õpetajatele palju avarama võimaluse oma tundide läbiviimiseks.
3. Harimisprotsessi tuleb kaasata ka lapsevanemaid, korraldades näiteks rohkem üritusi, kus propageeritakse aktiivset ja turvalist liikumist.
4. Korraldada järjepidevalt liikluspäevi või –nädalaid, kus näiteks premeeritakse kergliiklejaid, või muid tegevusi, mis julgustaks õpilasi jalgratta, rulluisude ja tõukerattaga kooli tulema.
5. Rajada tuleks valveta jalgratta parkla kooli hoovi ning hoiukohad jalgratta varustuse hoidmiseks. Üheks võimaluseks on rajada turvaline elektrooniline rattaparkla, mille eeliseks on kasutusmugavus, kus lukku ei pea kaasas kandma. Kahtlemata tasuks kaaluda ka varjualuse loomist, mis hoiaks rattad vihma korral kuivana. Jalgrattateede ning hoiukoha puudumist TSG juures tõid välja ka paljud õpilased avatud küsimustele vastates.

6. Rattaga koolitulemise üks suurimaks eelduseks on just liiklusohutus. Kindlasti on olulised võimalikult head jalgrattateed, mida toodi väga palju välja ka rattaga kooli tulemise eelistamisel. Koolile tehti ettepanek koostöös kohaliku omavalitsuse ja linnavalitsusega projekteerida turvalised kergliiklusteed koolimaja ümbrusesse.

Tallinnas on mitmel pool rajatud jalgrattateid, kuid võrgustik pole terviklik ning kindlasti oleks esmalt vaja ühendada olemasolevad lõigud hästi toimivaks süsteemiks ning muuta need ohutumaks.

Ettepanekute rakendamise tulemusena muutuks TSG hooviala palju ohutumaks ning aktiivseid liikumisviise soosivamaks. Samuti saaksid hakata hoovi kasutama palju aktiivsemalt ka õpetajad. tundide läbiviimiseks. (Joonis 13)

Joonis 13. Perspektiivsed hooviala tegevused

KOKKUVÕTE

Laste igapäevased liikumised on peamiselt seotud kooliskäimisega ning viimase 15 aasta jooksul on tõusnud oluliselt autodega kooli toodavate õpilaste hulk. Enamasti langeb laste koolimine kokku tipptunni pingelise liiklusega. Kuidas lapsed kooli liiguvad, millise transpordiliigi nad valivad, sellel on oluline mõju liiklusummikutele ning liiklusohutusele üldisemalt. Selleks, et muuta kooliümbrused ohutumaks nii kergliiklejatele kui ka sõidukijuhtidele, tuleb teada õpilaste liikumisviiside valikuid.

Uurimistöö eesmärgiks oli uurida õpilaste liikumisviise kodu ja kooli vahel TSG-s. Oluline oli mõista kuidas õpilased kooli tulevad ja millised on nende valikute põhjused ning kuidas TSG õpilased tegelikult sooviksid kooli tulla ning põhjuseid miks nad oma eelistust ei kasuta. Liikumisviisidest ülevaate saamine ja liikumisviiside valikut mõjutanud tegurite mõistmine võimaldab kujundada õpilaste koolikeskkonda ohutumaks.

Uurimistöö andmete kogumiseks viisin läbi küsitluse 28.01.2016 kõigi TSG õpilaste seas kes antud kuupäeval õppetööst osa võtsid. Andmeid analüüsisin nii kvantitatiivselt kui ka kvalitatiivselt.

Ankeetküsitluse analüüsi tulemusena selgus, et üle poolte 71% TSG-s õppivatest õpilastest vastasid küsimustikule, mis oli väga hea tulemus. Mustamäel elab 56% õpilastest ning kooli tulemiseks kulub aega alla 15 minutit (47%) õpilastest. Sellest saab järeldada, et suur osa õpilastest elab koolile väga lähedal. Millest omakorda võib loota, et „Rohelise kooli“ eesmärk on õigete meetmete kasutusele võtmisel reaalne saavutada. Samas peab tõdema, et suur töö on veel ees – vaja on õpilaste liikumisharjumusi muuta, sest uuringu tulemused näitavad, et hetkel on TSG õpilaste peamiseks liikumisvahendiks kodust kooli siiski auto (kokku 45%) ning suure ohumärgina selgus, et esimese eelistusena soovisid õpilased tulla kooli siiski autoga, lausa 69% antud küsimusele vastanud õpilastest. Kuid järgmisel kohal on kooli tulemise viisiks jalgsi koolini (28%). Ühistranspordiga koolini tuleb vaid 8% õpilastest, mis näitab, et ühistranspordi liiklus koolini on puudulik. Kuid algul ühistranspordiga ja siis jalgsi tuleb kooli juba 17% õpilastest. Kui jalgsi tuli kooli 181 õpilast, siis jalgratast kasutab peamiseks sõiduvahendina kooli tulemiseks vaid 8 õpilast. Kuid õpilaste esimesest eelistusest, kuidas nad kooli sooviksid tulla selgub, et jalgrattaga tuleks kooli juba 36 õpilast ning teise eelistusena kasvab jalgrattaga

kooli tulevate õpilaste arv juba 168 õpilaseni ning kolmanda eelistusena tuleks rattaga kooli juba 221 antud küsimusele vastanud õpilastest. Küsimustiku tulemustest saab järeldada, et õpilased eelistavad kooli tulla pigem jalgsi või siis jalgrattaga. See tähendab, et kui õpilastel oleksid jalgrattaga liikumise tingimused paremad, siis kasutaks jalgratast kooli tulemiseks tunduvalt rohkem õpilasi. Kõige enam õpilasi soovisid muudatustena just turvaliste jalgrattateede ja parklate rajamist. õpilastest.

Lähtudes uuringu analüüsi tulemustest tehti koolile konkreetsed ettepanekud, mille üks osa nägi ette tõhustada õppetööd selliselt, et aktiivsed liikumisviisid oleks kasutuses ka igapäevases õppetöös ning liiklusohutus oleks lõimitud erinevatesse ainetesse ning see oleks järjepidev. Selleks tehti ettepanek projekteerida kooli hoovi liikluslinnak ning jalgratta vigursõidurada, mida saaks läbida nii ratta, rulluiskude, kui ka tõukerattaga. Liikluslinnak annaks õpetajatele palju avarama võimaluse oma tundide läbiviimiseks.

Antud uurimistöös tehtud ettepanekuid tutvustatakse nii TSG juhtkonnale, TSG Sihtasutusele ning hoolekogule, et koos leida parimad lahendused, kuidas antud ettepanekuid ellu viia.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et antud uuringu tulemused andsid hea ülevaate, kuidas õpilased kooli tulevad ning kuidas nad sooviksid kooli tulla. Samuti saadi teada, mida peaks muutma, et veelgi tõhustada just kergliiklejate osakaalu kooli tulemisel, mis on üheks "Rohelise kooli" projekti olulisemaid eesmärke.

ALLIKAD

Antov, D. (2013, jaanuar 14). Dago Antov: kas tasuta ühistransport vähendab autode kasutamist? Postimees. [2016, mai 10].

<http://arvamus.postimees.ee/1102328/dago-antov-kas-tasuta-uhistransportvahendab-autode-kasutamist/>

Blondrent OÜ koduleht. Teenus. [2016, aprill 27].

<http://www.blondrent.ee/index.php?menuID=196&ids=196>

Carver, A., Timperio, A., Crawford D. (2013). Parenta chauffeurs: what drives their transport choice? EBSCO. [2016, aprill 27].

Center for Transportation Research and Education. 2006. Toolbox to Address Safety and Operations on School Grounds and Public Streets Adjacent to Elementary and Middle Schools in Iowa. [2016, aprill 23].

http://www.intrans.iastate.edu/reports/school_zone.pdf

Department for Education and Skills. 2003b. Travelling to School: an action plan. Nottinghamshire: Department for Education and Skills.

Euroopa Komisjon. (2010). Euroopa 2020. aastal. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia. [2016, aprill 23].

http://ec.europa.eu/archives/...2009/pdf/complet_et.pdf

Euroopa Komisjon. (2011). Valge Raamat. Euroopa ühtse transpordipiirkonna tegevuskava – Konkurentsivõimelise ja ressursitõhusa transpordisüsteemi suunas [2016, aprill 15].

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0144:FIN:ET:PDF>

Fyhri, A. & Hjorthol, R., (2006). Summary: Children's neighbourhoods, activities and everyday transport. *TØI report 869/2006*. Oslo: Institute of Transport Economics

Fyhri, A. & Hjorthol, R., (2006). Summary: Children's neighbourhoods, activities and everyday transport. *TØI report 869/2006*. Oslo: Institute of Transport Economics

Hirsijärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. (2010). Uuri ja kirjuta. Tallinn: Medicina.

Jaani, J., Pikksöör, J., Otsavel, H. (2015). RÕK läbiva teema „Tervis ja ohutus“ II kooliastme liiklusohutuslaste pädevuste hindamisvahendi analüüs. Tartu Ülikool. [2016, aprill 24].

<http://www.curriculum.ut.ee/et/tervekool>

Jalgrattarajatised meil ja mujal, Rein Lepik, Jalgrattaklubi Vänta Aga, Tartu 2008. [2016, aprill 20].

<http://rattarikkaks.ee/images/stories/rattateed/rattateed.pdf>

Jüssi, M., Poltimäe, H., Sarv, K., Orru, H. (2010). Säästva transpordi raport. Tallinn: Säästva Arengu Komisjon.

Kübar, K. (2013). Haapsalu linna algkooli õpilaste liikumisviisid kodu ja kooli vahel ning nende valikut mõjutavad tegurid. [Diplomitöö]

Mari Jüssi | Autostumise teelt on võimalik ära keerata. [2016, mai 10].

<http://www.ohtuleht.ee/731907/mari-jussi-autostumise-teelt-on-voimalik-ara-keerata>

Mustamäe linnaosa arengukava 2014-2020, Tallinn 2014. [2016, aprill 24].

http://denec.org/oigusloome/doc/KOKS/Mustamae_arengukava_2014-2020_projekt.pdf

Nigul, K. (2013). Õpilaste liikumisviiside uuring ja aktiivsete liikumisviiside edendamise võimalused Kadrioru Saksa Gümnaasiumi näitel. [Magistritöö]

Transpordi arengukava 2006-2013. Riigi Teataja. [2016, aprill 23].

<https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/0000/1278/4604/12784610.pdf>

Tallinna arengukava 2014-2020. Tallinn 2013. Tallinna Linnavolikogu 13. juuni 2013 määruse nr 29 „Tallinna arengukava 2014-2020” [2016, aprill 22].

<https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4250/6201/3041/1110126050.attachment.pdf##>

Tallinna arengukava. “Turvaline koolitee” 2008-2013. Tallinn. [2016, aprill 24].

<http://www.tallinn.ee/est/g4169s38286>

Tallinna Saksa Gümnaasiumi tulevikuvision. Roheline kool. [2016, aprill 25].

http://bit.ly/tsg_vision_september_2015

Tallinna Saksa Gümnaasium. (2016). Kool. [2016, aprill 25].

<http://saksa.tln.edu.ee/meie-kool/ajalugu/>

Tallinna Saksa Gümnaasium. (2016). Saksa keelne osakond. [2016, aprill 25].

<http://saksa.tln.edu.ee/saksakeelne-osakond/>

Tallinna ühistranspordi arengukava 2011-2020, tööversioon. [2016, mai 16].

<http://www.tallinn.ee/est/Tallinna-uhistranspordi-arengukava-2011-2020-projekt>

Talv, T (2012). Dago Antov: Lapsevanemad tekitavad koolide juures ise ohtlikke olukordi. [2016, mai 05].

<https://www.ttu.ee/ttu-uudised/uudised/arvamus/dago-antov/>

Valikor Konsult OÜ. (2012). Tartu Veeriku linnaosa lasteasutuste laste ja õpilaste liikumisviisid ja ohtlikud kohad liikluses Liiklusnädalal (23.04.-27.04.2012.a.) läbiviidud uuringu tulemused.

LISA 1. ANKEETKÜSITLUS ÕPILASTE LIIKUMISVIISIDEST

Küsitlus õpilaste liikumisviisidest

Palun sul täita küsimustik, mille eesmärgiks on välja selgitada, kuidas Tallinna Saksa Gümnaasiumi õpilased kodust kooli liiguvad, et muuta kooliümbruses liikluskeskkond turvalisemaks. Küsimustik on anonüümne, ning vastuseid kasutatakse vaid teaduslikul eesmärgil! Sinu vastused on väga olulised ning aitavad meil paremini mõista, kuidas õpilased kodust kooli liiguvad.

1. Palun kirjuta oma klass! (märgi palun numbritega)

..... klass

2. Palun kirjuta oma vanus!

..... aasta

3. Kus on sinu peamine elukoht koolis käies? (märgi palun üks variant ning täida lüngad)

Tallinn,(linnaosa),.....(tänav),.....(maja number)

Väljaspool Tallinna,(maakond),
.....(linn/alev/alevik/küla)

Järgnevad küsimused puudutavad sinu teekonda kodust kooli

4. Kuidas sa enamasti kooli tuled? (märgi palun üks variant)

Autoga kuni koolini

Esmalt autoga, siis jalgsi (üle 200m)

Esmalt autoga, siis ühistranspordiga (buss, troll, tramm, rong, koolibuss)

Ühistranspordiga koolini (buss, troll, tramm, rong, koolibuss)

Esmalt ühistranspordiga (buss, troll, tramm, rong, koolibuss), siis jalgsi (üle 200m)

Jalgsi koolini

Jalgrattaga koolini

(muu).....

5. Kas kasutad vahel ka teisi võimalusi kooli tulekuks?

- Ei
- Jah (kui vastad jah, siis märgi palun üks variant)

Autoga kuni koolini

Esmalt autoga, siis jalgsi (üle 200m)

Esmalt autoga, siis ühistranspordiga (buss, troll, tramm, rong, koolibuss)

Ühistranspordiga koolini (buss, troll, tramm, rong, koolibuss)

Esmalt ühistranspordiga (buss, troll, tramm, rong, koolibuss), siis jalgsi (üle 200m)

Jalgsi koolini

Jalgrattaga koolini

(muu).....

6. Kui sa tavaliselt tuled kooli autoga, siis kuidas? (märgi palun üks variant)

Autoga sõidetakse ainult minu kooli toomiseks

Autoga sõidetakse minu kooli toomiseks ja edasi tööle minemiseks

Sõidan ise autoga kooli

7. Kellega koos sa tuled kooli? (võid märkida mitu varianti)

Tulen kooli koos ühe või mitme koolikaaslasega

Tulen kooli koos täiskasvanust saatjaga

Tulen kooli üksi

8. Kui palju aega kulub sul kooli tulekuks? (märgi palun üks variant)

Vähem kui 15 minutit

15 minutit kuni 30 minutit

30 minutit kuni 45 minutit

45 minutit kuni 1 tund

Rohkem kui 1 tund

9. Reasta palun variandid, kuidas tahaksid kooli tulla kõige meelsamini

(märgi kasti number: 1-esimene eelistus, 2- teine eelistus ja nii edasi; **põhjenda** endale sobivaid variante)

Tuleksin kooli autoga, kui

Tuleksin kooli ühistranspordiga, kui

Tuleksin kooli jalgrattaga, kui

Tuleksin kooli jalgsi, kui

Tuleksin kooli (kuidas), kui

10. Reasta palun variandid, mida peaks selleks muutma, et tuleksid kooli:

(märgi kasti number: 1-esimene eelistus, 2- teine eelistus ja nii edasi; täienda endale sobivaid variante)

Tuleksin kooli autoga, kui

Tuleksin kooli ühistranspordiga, kui

Tuleksin kooli jalgrattaga, kui

Tuleksin kooli jalgsi, kui

Tuleksin kooli (kuidas), kui

Tänan, et aitasid oma vastustega kaasa turvalisema liikluskeskkonna loomisele!

LISA 2. ANKEETKÜSITLUSELE VASTANUD ÕPILASTE ARV LINNAOSADE KAUPA

Tabel 2. Ankeetküsitlusele vastanud õpilaste arv linnaosade kaupa

Linnaosa	Õpilaste arv	Protsent
Haabersti	34	6%
Kadriorg	8	1%
Kesklinn	17	3%
Kristiine	63	12%
Lasnamäe	5	1%
Mustamäe	302	56%
Nõmme	60	11%
Pirita	9	2%
Põhja-Tallinn	18	3%
Õismäe	24	4%
Kokku	540	100%

LISA 3. ANKEETKÜSITLUSELE VASTANUD ÕPILASTE ARV VALDADE KAUPA

Tabel 3. Ankeetküsitlusele vastanud õpilaste arv valdade kaupa

Vallad	Õpilaste arv	Protsent
Harku vald	19	18%
Jõelähtme vald	7	6%
Keila vald	11	10%
Kuusalu vald	9	8%
Raasiku vald	6	6%
Rae vald	8	7%
Saku vald	9	8%
Saue vald	13	12%
Viimsi vald	11	10%
Tabasalu	15	14%

LISA 4. ANKEETKÜSITLUSE VASTUSTE ARV KLASSID KAUPA

Tabel 4. Ankeetküsitluse vastuste arv klassid kaupa

	Õpilasi	Vastanuid	Protsent (astmes)	Protsent (koguarvust)
1. klass	86	50	58%	8%
2. klass	83	49	59%	8%
3. klass	105	78	74%	12%
4. klass	77	61	79%	9%
5. klass	80	48	60%	7%
6. klass	71	51	72%	8%
7. klass	71	59	83%	9%
8. klass	74	62	84%	10%
9. klass	70	60	86%	9%
10. klass	63	41	65%	6%
11. klass	73	57	78%	9%
12. klass	60	32	53%	5%
Kokku	913	648	71%	100%

1.-3. klass	274	177	65%	27%
4.-6. klass	228	160	70%	25%
7.-9. klass	215	181	84%	28%
10. 12. klass	196	130	66%	20%
Kokku	913	648	71%	100%

LISA 5. ÕPILASTE PEAMISED LIIKUMISVIISID KODUST KOOLI TULEMISEL

Tabel 5. Õpilaste peamised liikumisviisid kodust kooli tulemisel

	Õpilaste arv	Protsent
Autoga kuni koolini	225	35%
Algul autoga, siis jalgsi (üle 200m)	62	10%
Algul autoga, siis ühistranspordiga	9	1%
Ühistranspordiga koolini	51	8%
Algul ühistranspordiga, siis jalgsi (üle 200m)	112	17%
Jalgsi koolini	181	28%
Jalgrattaga koolini	8	1%
Kokku	648	100%

LISA 6. ÕPILASTE VAHEL KASUTATAVD VÕIMALUSED KOOLI TULEKUKS

Tabel 6. Õpilaste vahel kasutatavad võimalused kooli tulekuks

	Õpilaste arv	Protsent
Autoga kuni koolini	104	30%
Esmalt autoga, siis jalgsi (üle 200m)	29	8%
Esmalt autoga, siis ühistranspordiga	4	1%
Ühistranspordiga koolini	59	17%
Esmalt ühistranspordiga, siis jalgsi (üle 200m)	98	28%
Jalgsi koolini	33	9%
Jalgrattaga koolini	22	6%
Kokku	349	100%

Ei tule teisiti kooli	299	46%
Vahel tuleb teisiti kooli	349	54%
kokku	648	100%

LISA 7. ÕPILASTE KOOLI LIIKUMISE AEG

Tabel 7. Õpilaste kooli liikumise aeg

	Õpilaste arv	Protsent
Vähem, kui 15 minutit	304	47%
15 minutit kuini 30 minutit	243	38%
30 minutit kuni 45 minutit	76	12%
45 minutit kuni 1 tund	21	3%
Rohkem kui 1 tund	4	1%
Kokku	648	100%

LISA 8. KAASLASED ÕPILASTE LIIKUMISEL KOOLI

Tabel 8. Kaaslased õpilaste liikumisel kooli

	Õpilaste arv	Protsent
Tulen kooli koos ühe või mitme koolikaaslasega	135	21%
Tulen kooli koos täiskasvanust saatjaga	246	38%
Tulen kooli üksi	267	41%
Kokku	648	100%

LISA 9. ÕPILASTE AUTOGA KOOLI LIIKUMISE PÕHJUSED

Tabel 9. Õpilaste autoga kooli liikumise põhjused

	Õpilaste arv	Protsent
Autoga sõidetakse ainult minu kooli toomiseks	49	8%
Autoga sõidetakse minu kooli toomiseks ja edasi tööle minemiseks	227	35%
Sõidan ise autoga kooli	16	2%
Ei tule autoga kooli	352	54%
Pole teada	4	1%
Kokku	648	100%

LISA 10. ÕPILASTE EELISTUSED LIIKUMISVIISI VALIKUL

Tabel 10. Õpilaste eelistused liikumisviisi valikul

	1. eelistus	2. eelistus	3. eelistus	4.eelistus	Pole teada	Kokku
Auto	65%	10%	7%	5%	13%	100%
Ühistransport	5%	40%	19%	12%	24%	100%
Jalgratas	6%	26%	34%	29%	6%	100%
Jalgsi	19%	14%	11%	29%	28%	100%
Pole teada	5%	10%	29%	26%	30%	100%
Kokku	100%	100%	100%	100%	100%	100%

LISA 11. ÕPILASTE MUUDATUS ETTEPANEKUD

Tabel 11. Õpilaste muudatus ettepanekud

	Õpilased	Protsent	Protsent koguarvust
Tuleksin kooli autoga, kui oleks juhiload	95	30%	15%
Tuleksin kooli ühistranspordiga, kui peatus oleks lähemal	22	7%	3%
Tuleksin kooli jalgrattaga, kui oleks korralik jalgrattatee ning parkla kooli hoovis	171	54%	26%
Tuleksin kooli jalgsi, kui elaksin koolile lähemal	27	9%	4%
Kokku vastanuid	315	49%	49%
Pole teada	333	51%	51%
Kokku	648	100%	100%